Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 75. évfolyam, 2. szám ■ 2010. január 10. ■ Vízkereszt ünnepe után 1. vasárnap Ára: 250 Ft

„Az ökumenikus mozgalomnak a közelmúltban tapasztalt – teológiai értelemben vett – krízise mindennél világosabban hívja fel a figyelmünket arra, hogy az eredményesség érdekében új utakat kell keresnünk.”

Interjú dr. Wagner Szilárddal ▶ *5. oldal*

„Mondhatnánk, magára vessen, aki nem számolt azzal, hogy bár a zsidók temploma 70-ben lerombolatott, a kufárok a helyükön maradtak.”

Zarándokcipőben a Szentföldön ▶ *8–9. oldal*

„Ez a testvéri kötelék hús-vér emberek gyümölcsöző kapcsolatából született: elsősorban *Csepregi Béla* és *Paavo Viljanen* lelkészek hosszú, hűséges barátságából.”

Fogadott testvérek ▶ *13. oldal*

Sóvá lenni ▶ *2. oldal*
Kálvin-„évető” ▶ *6. oldal*
Hála az írásért és az Írásért ▶ *11. oldal*
Megpróbáltam szemedbe nézni… ▶ *11. oldal*
Pax Hungarica ▶ *12. oldal*
In memoriam Gáncs Aladár ▶ *14. oldal*

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Hangverseny Óbudán

Húsz évét ünnepelte koncerttel a Mandák kórus

Jubileumi hangversenyére hívott december 30-án a Mandák kórus, amelyet húsz évvel ezelőtt szervezett meg *Hafenscher Károly* és *Ecsedi Zsuzsanna* a fóti kántorképző tanfolyam énekelni szerető hallgatóiból.

Az egykori alapító tagok és a mai aktívak a kórus jelenlegi karmesterei, *Abaffy Nóra* és *Balás István* vezényletével vezették végig hallgatóikat az egyházi esztendőn. *Praetorius, Bach* és mások koráljai, dallamai csendültek fel, és a közel százfős vegyes kar lélekemelő, szép előadásának jóvoltából az óbudai evangélikus templomot zsúfolásig megtöltő közönség igazi csoda részese lehetett: megszólalt a *zene.*

Megszólalt az ige is. *Gáncs Péter* püspök Pálról és Szilászról beszélt, akik a fogságban is tudták énekszóval dicsérni az Istent. „Napjainkban szinte mindent a külső körülményektől várunk, pedig aki Isten szabadítását átéli, az lesz igazán szabad, és ez változtathatja meg a külső körülményeket is” – hangsúlyozta a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője. Ezt élhették át mintegy két évtizeden át a kórus tagjai a fóti kántorképző tanfolyamokon is, ahol nemzedékek találkoztak nemcsak az egyházi zenével, hanem Isten szabadító erejével is. Ez az erő velünk van, és hisszük, hogy holnap is velünk lesz – énekelt a Szabadítóról húsz éven át a Mandák kórus az ország kis és nagy gyülekezeteiben…

A jubileumi hangversenyen *Balás Ildikó* konferált, az estét *Németh Csaba* igényes orgonajátéka foglalta méltó keretbe.

Záróimádságában *Bálintné Varsányi Vilma* óbudai lelkész sokak nevében köszönte meg mindazt, amit a kórusban Istentől kaptunk a mögöttünk lévő évtizedekben.

■ K. G.

Írásunk a kórusról a 3. oldalon

Poznański magvetés

Európai ifjúsági találkozó harminckettedszer

▶ **A Taizéi Közösség hagyományos európai ifjúsági találkozóját legutóbb Poznańban tartotta. Abban a városban, ahol az első lengyelországi keresztény templomot emelték, ahol az első lengyel királyok sírhelye található, és ahol – ahogyan *Stanisław Gądecki,* Poznan római katolikus püspöke fogalmazott – Lengyelország szíve dobog.**

▶ *Folytatás a 4. oldalon*

FOTÓ: SRAMÓ ANDRÁS

Az új év kezdetén *temetésről, halálról*

■ Ribár János

De Jézus így szólt hozzá: „Kövess engem, és hagyd a halottakra,hogy eltemessék halottaikat!”

Máté evangéliuma 8. fejezetének 22. verse szerint szólt így Jézus: kövess engem, hagyd a halottakat a halottakra. Közvetlenül a *Hegyi beszéd* örök értékű tanítása után szólt így Jézus. A híres példázat, az építkezés példázata után szólt így. Ezt a beszédét fejezte be azzal a képpel, hogy aki hallgat az ő szavára, az kősziklára építette a házát, és a szilárd alap miatt semmiféle (élet)vihar nem árthat élete épületének, de aki nem hallgat rá, az olyan, mint aki homokra, bizonytalan, gyenge talajra épített, és mivel a viharok kikerülhetetlenek, nagy lesz az összeomlása (Mt 7,26 kk.).

Ilyen nagy összeomlás, nagy életvihar a haláleset is. Talán a legnagyobb. Drámai a betegség és a vele járó fájdalom is, a lelket hasogató magány is, vagy amikor a házasság válik pokollá, de a munkahely elvesztése is, a mindennapi kenyér elfogyása. Mégis – visszafordíthatatlansága miatt – a legnagyobb összeomlás a halál, és annak keserű gyümölcse, a gyász.

A volt marxista cseh filozófus, *Milan Machovecz* éppen azért siránkozott, hogy könnyű az egyháznak, mert amikor az ember a halállal szembesül, megretten. Ilyenkor akarata ellenére, óhatatlanul mégiscsak az Istent keresi. Ha sikerült is egy életen keresztül elkerülnie az Isten egyházát, a halál miatt mégiscsak színe elé kerül, mert másképpen nem tudja feldolgozni az élet értelmetlenségét, csak ha a haláltól sújtott gyászoló előtt valamilyen transzcendens (a láthatón túlnanra mutató) valóság sejlik fel.

Mindaddig, amíg Orosházára nem kerültem lelkészi szolgálatra (1993-ban), elhittem a marxista *Machovecz* állítását: igen, a végső kérdések felvetik számunkra az élet értelmének súlyos kérdését, és az ember – kényszerből, de mégis – kénytelen az istenkérdéssel foglalkozni. S amikor orosházi lelkészként szembesültem a hivatalunkon keresztülgyalogoló gyászolókkal, akik Istent, egyházat, igét, imádságot elutasítva úgynevezett társadalmi temetést kértek, egyre jobban megrendültem. Mégsem működnek a végső kérdések? Emberek nem gondolkodnak?

Tekintettel arra, hogy a tanatológia (a halállal kapcsolatos konkrét lélektani kutatások és elméletek) tudományával foglalkoztam intenzíven, igyekeztem megtudni, hogy mi lehet az ilyen emberi lelkekben, hogy még a halál valósága sem gondolkodtatja el őket.

A híres anekdota szerint két tudós vitatkozott. Az egyik istenhívő volt, a másik tagadta Istent. S egyszer az istenhívő ezt mondta a tagadónak: „Gondolj bele, de ha mégis igaz!? Ha mégis igaz, hogy van Isten és elszámolás?” Mert – a logika szerint – erre ötven százalék esély van! S a megkérdezett fogta a fejét: igen, igaz, hogy ötven százalék esély van! Erre is, arra is.

Mivel érdekelt, hogyan gondolkodnak erről a kérdésről, kérdőívet készítettem, majd két éven keresztül, 1998–99-ben több mint kétszázat töltettem ki a lelkészi hivatalban a társadalmi temetést kérőkkel. Az ív utolsó kérdése a társadalmi temetés okára vonatkozott. S ekkor következett a megdöbbenésem. A válaszok nélkülöztek mindenféle megfogható tartalmat. Erre a kérdésre egyszerűen nem volt értelmes, értékelhető válasz. A legtöbben azt mondták, hogy „ez volt az elhunyt utolsó akarata”.

Emberi sors szerint én is eltemettem a szüleimet. Édesapámat 2003 januárjában, édesanyámat 2009 júliusában. A gyász fájdalmában mégis békesség volt (és van) a szívemben, mert végtelenül hálás vagyok az én Megváltómnak, az Úr Jézus Krisztusnak. S ennek egyik oka az, hogy ő azért született bele ebbe a világba, hogy elhozza számunkra a bűnbocsánatot és az örök életet. Az Úr Jézus megbocsátó kegyelmébe helyezhettem el a szüleimet. Az életből önként távozó édesapámat, a hosszadalmas betegségtől megkínzott édesanyámat. Tudhatom, hogy Jézus Krisztus azért születte, hogy megbocsátó kegyelmébe vegye őket, és az ő irgalmas szeretete minden bűnnél nagyobb és hatalmasabb. A földi élet legnagyobb ajándéka, amikor a mulandóság kellős közepén ragyogni kezd a világ világossága, vagyis az Úr Jézus Krisztus megváltó szeretete.

Természetes, nekem is könnybe lábad a szemem, amikor megállok szüleim sírja mellett, és felidézem alakjukat, sok küzdelemmel járó életüket, de szükségtelen bármit is hazug módon megszépítenem, mert elég csak arra gondolnom, hogy az Úr Jézus Krisztus azért született meg, hogy nekünk bűnbocsánatból fakadó üdvösségünk legyen. Az ő irgalmába ajánlom újra és újra a szüleimet. Így gyászolva hálás szívvel magasztalom Istent, és megköszönöm neki a karácsonyt, hogy az Ige megtestesült, és elhozta nekünk az *örök világosság* fényes hírét. Szent karácsony fényében látom e földi életből távozó szeretteinket, éppen ezért mégis boldogsággal, evangéliumi boldogsággal gondolok rájuk és arra is, hogy előbb vagy utóbb nekem is el kell mennem innen. De Krisztus által helyünk van Isten országában!

Természetesen ma is fáj (mert Isten szolgájának fáj, hiszen látó vagyok), hogy nagyon sokan elvesztették a hitüket, és üres formalitássá lett a temetés, de Jézus szava tanított meg Mt 8,22 szerint, hogy miért történik itt ez így. S megértettem Jézus szavát: gyászodban te kövess engem, és hagyd a többit.

A karácsony örömüzenetét átszövi a bizonyságtétel az örök életről, üdvösségről. A gyász fájdalmában is boldog ember az, akit megérint ez a szent üzenet. A gyász fájdalmában is Immánuel az Úr Jézus neve, ami azt jelenti, hogy *„velünk az Isten!”* (Mt 1,23).

„Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lk 2,11) Az *Üdvözítő* szó jelentése a döntő karácsonyi üzenet: üdvösségre vivő! Az örök élet ajándékozója. Fogadjuk el ezt a csodálatos ajándékot!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk, aki karácsony szent eseményében megengedted, hogy sötét világunkban ismét felragyogjon a világ világossága, hallgass meg minket, amikor biztatásod és rendelésed szerint eléd visszük kéréseinket.

[Lektor:] Könyörgünk a teremtett világért. Te azt mondtad, legyen világosság, a világ pedig egyre sötétebbnek tűnik. Kérünk, űzd el a sötétség erőit, hiszen nélküled alkony borul a világra. Rázd fel és formáld ezt a világot, hogy ne távolodjon el végleg tőled, hanem újra rátaláljon Teremtőjére.

Könyörgünk az emberiségért. Add, hogy a gyűlölet sötétsége helyett a szeretet fénye legyen láthatóvá. Sötétnek látjuk az embervilág jövőjét, de veled betörhet közénk a reménység sugara. Add hát, hogy meglássuk azt a távlatot, amelyet egyedül te adhatsz az emberiségnek. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért. Tedd alkalmas eszközöddé arra, hogy a világban, ahol az emberek egymástól fogadnak vagy vesznek el dicsőséget, a te mennyei dicsőséged fénye legyen megtapasztalható. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk minden emberért. Oly könnyen úrrá lesz rajtunk mindaz, ami eltakarja a te világosságodat. Mozdíts ki minket a sötét gondolatok, sötét indulatok, sötét cselekedetek zsákutcájából, hogy a világosság gyermekeiként élhessünk a te dicsőségedre. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Különösen is könyörgünk mindazokért, akik a betegség és az elmúlás sötétségében nem látnak kiutat, s nem tudnak tájékozódni azon az úton, amely a szenvedésen és a halálon át is hozzád vezet. Ragyogtasd fel számukra a kiteljesedő, örök élet evangéliumát. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Add meg nekünk, Urunk, kegyelmesen, hogy a vízkereszti időben feltöltekezhessünk az örök világosság fényével, elmélyülhessünk hitünkben, és átélhessük azt a csodát, amelyet Fiad megjelenésével adtál e világnak. Légy és maradj velünk Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Az evangéliumban Isten egészen szeretetre méltónak és jóindulatúnak bizonyította meg magát. Mindenki számára készséges. Senkit meg nem vet. Vétkeinket megbocsátja. Kemény szigorában senkit el nem űz. Mert hiszen teljes kegyelmet hirdet, mellyel hordoz, velünk kegyelmesen bánik, és senkit sem büntet érdeme szerint. Mi más ez, mint kegyelmi idő, amikor teljes bizalommal járulhat mindenki a kegyelem trónja elé."

Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – MT 5,13–16

Sóvá lenni

A VASÁRNAP IGÉJE

Faludy György Haláltánc-ballada című versében mindenki elrontja az életét. Ez a mindenki mi vagyunk. Az egyetlen reményt a földműves adja. Arra kéri a halált, hogy majd vigye el holttestét, és a föld felett szórja szét trágyának.

„Kaszás testvér! Sovány a földünk!
könyörgöm, egyet tégy nekem:
ha elviszel, szórd szét trágyának
testemet kinn a réteken!"
Ő rábólintott, s vitte lassan,
s úgy szórta, szórta, szórta szét,
mint magvető keze a búzát,
vagy pipacsot az őszi szél.

Ennyi az egész, ez a értelme az életnek. Ugyanakkor ez valódi remény, hiszen életünk legalább halálunkban hasznos lehet. A kártékony élet helyett sóvá lehetünk, a föld sójává.

* * *

Jézus nem ilyen vigasztalan képet állít elénk. A só, bár parányi, aránytalanul nagy hatást fejt ki a környezetére, egyetlen csipet az egész levest megízesíti. Jézus azt mondja, hogy tanítványai ugyanígy hatnak a világra. Bár kevesen vannak, mindent meg tudnak változtatni.

Ugyanígy beszél a világosságról is. Egy parányi fény láthatóvá teszi a szoba belsejét. Annyira jelentős ez a hatás, hogy nem lehet elrejteni. Olyan, mint egy város a hegyen, távolról látható, mindenképpen szembeötlő.

Szívmelengetőek ezek a mondatok, csak semmit nem tapasztalunk belőle. Az egyház társadalmi trükkökhöz folyamodik, hogy jelentősége legyen, a gyülekezetek klubrendezvényeket tartanak, hogy az emberek betérjenek hozzájuk. Nem érződik az a nyugodt biztonság, a hatni tudás önbizalma, amelyet ezen a szürke ásványon – itt az asztalomon levő sótartóban – tisztán látok.

Miért nem hat a kereszténység, ha hatnia kellene? Olyan, mint egy fájdalomcsillapító, amelynek hiába várjuk jótékony hatását, csak nem érkezik. De miért is kellene hatnia, ha elég lehet csupán az elfogadás is? Talán tisztább lenne halálunk természetes voltába kapaszkodni, mint a *Haláltánc-ballada* földművesének. A természet is Istent dicséri. Nem kell változtatni, elég, ha beleilleszkedünk a természetesbe. Nem kell hatni, elég, ha a rossz hatásai elől idejében elmenekülünk.

Jézus azonban ezt mondja: ti vagytok a föld sója.

* * *

Jevtusenko versét sokan ismerik, igaz, általában máshonnan. A kereszténység számára létkérdés, hogy tud-e érdekessé, izgalmassá, naggyá lenni a szó legnemesebb értelmében. Annak a sós íznek mindent be kell töltenie. Rejtve pedig tényleg nem maradhat semmi.

Bűn a középszerűség, akárcsak
a hazug szó: elfajulás.
Buzdítsa ki-ki magát, hadd
tenne dicsőt, remeket.
Naggyá nem lenni – gyalázat.
Mind naggyá legyetek!

* * *

A hatni akarás és hatni tudás vágya ott van bennünk, tanítványokban. Kezünket teszegetjük az epilepsziás fiú homlokára, mondogatjuk az erőteljes mondatokat, de nem sikerül meggyógyítanunk. A minket be nem fogadó falura készek vagyunk tüzet kérni az égből. Úgy kell a Mesternek emberi szavakkal leküzdenie bosszúvágyunkat. Szeretnénk tüntetni halálig tartó kitartásunkkal, hitünk erejével, világos látásunkkal, de gyáván elfutunk, amikor maradnunk kellene, hitünk abban a pillanatban hullik alá, amikor pedig látnunk lehetne, összezavarodik minden.

A hatni tudás helyét elfoglalja saját életünk mentegetése. Ahelyett, hogy a világ változna, még saját életünk is alig.

A hatás azért marad el, mert ez a só elveszítette az ízét. Ilyen szinte nincs is a valóságban, de ez a só – a tanítványok serege – úgy szeretne hatni, hogy elfeledkezik arról, hogy mivel kell hatnia. A kereszténység íze a boldogság. Az a sajátos boldogság, amelyet az alárendeltek, a lelki szegények, sírók, szelídek, igazságra éhezők és szomjazók, irgalmasok, tiszta szívűek, béketeremtők, üldözöttek élhetnek csak át. A vesztesek boldogsága. Ez valódi íz.

* * *

Ezt írja a humanista, de nem keresztény *Kurt Vonnegut:* „Nem tudom, miért, de a legharsányabb keresztények soha nem beszélnek a boldogságokról. Viszont gyakran könnyes szemmel követelik, hogy a középületekben függesszék ki a Tízparancsolatot. Ami persze Mózesé, nem Jézusé. Még egyiket sem hallottam, hogy azt követelte volna, hogy a Hegyi beszédet vagy a boldogságokat függesszék ki bárhová. A »boldogok az irgalmasok« a tárgyalótermekben? A »boldogok a békességben élők« a Pentagonban? Ugyan már!"

* * *

Ez a boldogság titok. Semmivel meg nem szerezhető. Váratlanul lepheti meg az érzékenyeket. Benne Jézus maga kap teret életünkben, akit megkínoztak, megfeszítettek és megöltek. Ez az íz a miénk. Amíg az érzékenységünk tart, meg is maradhat. Ez nem a hasznos halál íze, ez nem a naggyá lenni tudás íze, ez a boldogság íze. A titkos boldogság íze.

Imádkozzunk!
A magam ízeit szerettem volna megismertetni másokkal.
Azt szerettem volna, ha olyat eszik mindenki, amilyet én főzök.
A magam ízeivel voltam eltelve én is.
Már nem is ismertem mást.
Már nem is akartam mást.
Most asztalodnál ülök.
A te ételedet eszem.
A te ízeidet kóstolom.
Már nem is akarok ismerni mást.
Már nem is akarok akarni mást.
Tégy engem sóvá ételedben.
Annyi éhes van még a világban.

■ Koczor Tamás

Az Evangélikus Élet 2005–2009. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

„Isten erejével a mázsás teher könnyű, mint a szalmaszál – nélküle mázsás súly a szalmaszál is" (Luther Márton)

Túrmezei Erzsébet

Újévi kérés

Láttam, Uram!
Egyik béna volt, a másik aszott, sárga...
vagy nem volt lába...
De a Te fényed hullt a betegágyra!
Hitükkel elrejtőztek nálad,
és úgy hordozták mázsás terhüket
a Te erőddel, mint a szalmaszálat.

És láttam szalmaszál alatt roskadozókat.

Mert mázsás teher
könnyű, mint a kis szalmaszál, Veled.
De nélküled
a szalmaszál is mázsás súly lehet.

Új évbe indulok,
és nem tudom, mi vár rám.
Csak azt tudom: velem vagy, nem hagysz árván.
Csak azt tudom: utam már kijelölted.
Mint bízó gyermek, járhatok előtted.
Te mérsz ki bút, örömöt, munkát, terhet,
s irgalmad mindegyikbe áldást rejtett.

Csak egyet adj: hogy célirán haladjak,
hogy szalmaszálak alatt ne roskadjak!
És ha szereteted mázsás teherrel
tenné próbára ezt a gyenge vállat –
segíts úgy vinni mázsás terhemet
a Te erőddel – mint a szalmaszálat!

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Született 1989-ben

Az elmúlt évben sok szó esett egyházon kívül és belül is a húsz évvel ezelőtt történtekről, a rendszerváltásról és következményeiről. A visszatekintések java részében elszalasztott lehetőségekről, be nem teljesült várakozásokról, húsz év alatt el nem végzett feladatokról esett szó. Történt egyáltalán valami jó az elmúlt két évtizedben? A 2009 decemberében huszadik születésnapját ünneplő Mandák kórus története a megragadott lehetőségről és a betöltött hivatásról mesél.

Hosszú évek álmodozása és hosszú hónapok tervezgetése után 1989. december 27-én hívta meg először *ifjabb Hafenscher Károly* azokat a fiatalokat, akik a fóti kántorképzőben a korábbi években, évtizedekben átélték a közösség és az együtt éneklés örömét. Bár a Fóton kötött barátságokat már korábban is tovább éltették az évközbeni találkozások, a szervezett forma új keretet és értelmet adott az együttléteknek. 1989 előtt a templom falai közé szorított egyházunkban adminisztratív akadályok nem tették volna lehetővé a kórus megszületését. A „kegyelmi időt” azonban felismerték és felhasználták a kórus alapítói.

Zenei hagyományokban oly gazdag evangélikus egyházunkban minden bizonnyal nem lett volna nehéz valamely kórushoz „méltóbb” nevet választani, de a kántorképzőhöz való kötődés oly erős volt, hogy természetesen megmaradt a kántorképző villáját adományozó *Mandák Mária* neve, és lett pár évvel később hivatalosan is Mandák kórus az énekkar neve. A fóti kántorképző ma hivatalos munkaágaként ismeri el a kórust, és lehetőségeihez képest támogatja működését.

Kezdetben inkább a régi kántorképzősök adták az énekkar gerincét, később azonban kialakult a máig is működő rend, amelyben a mindenkori tanfolyamok hallgatóiból és előadóiból verbuválódik a tagok túlnyomó többsége. Az ország – sőt időnként a Kárpát-medence – távoli pontjairól összetalálkozó kórustagok miatt egyéni módszer alakult ki a zenei munka biztosítására: a Mandák a kezdetektől egészen máig „levelező kórusként” működik. Tagjai kezdetben két-három havonta gyűltek össze – ma már havonta találkoznak –, és egy hétvége áll rendelkezésükre a próbára, a művek megtanulására.

Ráadásul általában nem hivatásos zenészekről van szó, hanem gimnazistákról, egyetemistákról, fiatal felnőttekről, akiknek annyi zenei előképzettségük van, mint bármely más amatőr énekkar tagjainak. Az egy kórustagra eső kántori szolgálatok száma azonban minden bizonnyal ebben a kórusban a legmagasabb, hiszen a tagok nagy része gyakorló, gyülekezeti kántor. A kórustagok nem is mindig tudják megoldani helyettesítésüket, így az amúgy is kurta próbahétvége még inkább lerövidül, hiszen sokaknak vissza kell térniük, hogy gyülekezetükben vasárnap megszólaljon az orgona.

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Ifjúsági kórust összetartani és vezetni különösen nehéz feladat. Az énekkar permanens „nemzedéki válságban” van, hiszen a tagok felnőnek, munkájuk messzire szólítja őket, családot alapítanak, amely mellett már nem tudnak időt szakítani a kórusra, a helyükre lépő újaknak pedig újra meg kell tanítani azt a repertoárt, amelyet a régiek már tudtak.

Ezt a szakmailag hálátlan, emberileg különösen erőt próbáló feladatot csak elhivatott emberek tudják végezni. A kórus alapító karnagyának munkáját néhány évig *Ecsedi Zsuzsanna* segítette, majd *Balás István* vette át az énekkar vezetését, és *Abaffy Nóra* csatlakozott hozzá segítségként. Az ő személyes kisugárzásuk tartja össze a mindig változó kórust, szakmai munkájuk teszi lehetővé, hogy olyan színvonalon szólalhasson meg az énekkar, amely méltó a kántorképző hagyományaihoz.

A kórus közösségének erejét a huszadik születésnapon az mutatta meg legszemléletesebben, hogy régi tagjaival több mint százfősre gyarapodott az Óbudán szolgáló énekkar. Az országhatár sem jelentett akadályt, volt, aki Ausztriából, más pedig Bajorországból tért vissza, hogy az ünnepi alkalmon ismét a Mandák kórus tagja lehessen.

Amikor az énekkar született, alapítói még nem tudhatták, hogyan fogja megtalálni helyét egyházunkban. Egy egyházi kórus általában egy gyülekezethez kötődik, a gyülekezet alkalmain, mindenekelőtt istentiszteletein szolgál énekével. Egymással találkozni jó dolog, együtt énekelni még jobb, de ha nincsen a munkának látható eredménye, akkor hamar elvész a motiváció. A Mandák kórus azonban megtalálta azt a szolgálati területet, amely évtizedek óta betöltetlen volt egyházunkban.

A negyvenes évekig a Lutheránia volt az az egyházi kórus, amely rendszeresen elment olyan vidéki gyülekezetekbe, ahol nem volt rendszeres, színvonalas egyházzenei szolgálat. Ezt a feladatot látja el húsz éve a Mandák kórus. Egyre több meghívást kapott különböző gyülekezetekbe, ahol egy-egy hétvégén több egyházzenei áhítat, illetve istentisztelet alkalmával szolgálhatott. Olyan helyekre is eljut így a magas színvonalú egyházzene, ahol az élő klasszikus zene megszólalása is ritkaságnak számít. A „hontalan” Mandák kórus így vált valamennyi evangélikus gyülekezetünk énekkarává.

Külön értéke ezeknek a szolgálatoknak, hogy fiatalok végzik önként és szemmel látható lelkesedéssel, megcáfolva azt az elterjedt vélekedést, hogy ez a korosztály elveszett az egyházi szolgálat és a klasszikus egyházzene számára. A Mandák kórus mai szolgálata egyházunk legjobb hagyományait folytatva egyszerre evangélizáció és kultúrmisszió. A gyülekezeti szolgálatok mellett a kórus énekelt a Zeneakadémián diplomahangversenyen, szerepelt a Vigadóban rendezett reformációi megemlékezésen, képviselte egyházunkat németországi Kirchentagon, közreműködött Szélrózsa találkozókon, és részt vett kórusfesztiválon is.

Mit kívánhatunk a működése harmadik évtizedét elkezdő Mandák kórusnak? Mindenekelőtt azt, hogy legyenek lelkes tagjai és elhivatott vezetői, akik meghallják gyülekezeteink hívását, hogy egyházunk minden templomában színvonalasan megszólalhasson evangélikus egyházzenénk. Kívánjuk, hogy a kórus szolgálatain keresztül minél többen felfedezhessék a közös éneklés, Isten dicsőítésének, a „kétszeres imádkozásnak” megtartó erejét, hogy újra és újra valósággá válhasson *Luther* felhívása: „Énekeljetek, gyermekeim, hadd fusson az ördög!”

■ Kertész Botond

Esztendő fordultán

Beszélgetés Adorjáni Dezső Zoltán püspökkel

Négy éve indult és olvasóink körében töretlen népszerűségnek örvendő püspökpublicisztikai rovatunkban az egyházkerületek lelkészi vezetői hétről hétre maguk választják meg írásuk témáját. A három magyarországi püspök mondandóját sok esetben egyéb cikkek is kiegészítik a lap hasábjain, ám az Erdélyi Egyházkerületből, azaz a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház háza tájáról gyakran a püspöki jegyzet a kizárólagos hírforrás. Ezért is gondoltuk, hogy így év elején – rendhagyó módon – mi kérdezünk *Adorjáni Dezső Zoltán* püspöktől.

ÉGTÁJOLÓ

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

– Csak néhány napja hagytuk magunk mögött a 2009. esztendőt, így aktuális még a kérdés, hogy milyen évet zártak az erdélyi kerületben.

– Az Úristentől nagyon sok áldást kaptunk, sok jó dologért adhatunk hálát. A mi mindennapjainkra is erősen rányomta bélyegét a gazdasági világválság, de elmondhatjuk, hogy ennek ellenére működőképesek tudtunk maradni. Sok területen meg tudtuk valósítani a célunkat, gyarapodtunk, továbbléphettünk, fejlődhettünk; kiemelem ezek közül a lelki fejlődést. De ne tagadjuk, voltak kudarcaink is – szembesültünk adminisztrációs és fegyelmi problémákkal csakúgy, mint számos tervünk kevésbé jól sikerült megvalósításával.

– Előretekintve az új esztendőre mely területeken számít Püspök úr előrelépésre?

– A szokásos munkák – adminisztráció, renoválás, államegőrzés – mellett két fő célt tűztünk ki egyházunkban 2010-re. Az egyik az ifjúsági munka átszervezése, megújítása és fellendítése. A Romániai Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Revisz) és a Collegium Academicum Lutheranicum szervezete stílusváltás előtt áll. Évek óta dédelgetett közös álmunk, hogy a Szélrózsa ifjúsági találkozónak egyszer mi lehessünk a házigazdái. De ehhez olyan stábot kell toboroznunk, amellyel kompetensen láthatunk hozzá egy ilyen nagyszabású rendezvény megszervezéséhez. (Zárójelben jegyzem meg, hogy gyülekezeteinkből természetesen az idei, szarvasi Szélrózsára is készül egy népes csapat.) Nagyon számítunk az anyaországi teológusok és ifjúsági munkások segítségére, akiknek gyakorlatuk van abban, hogyan kell jól végezni az ifjúsági munkát. Idén nemcsak a mi fiataljainkat szeretnénk anyaországi képzésekre küldeni, de számos tanfolyamot tervezünk itthon is.

A másik fontos terület, ahol jelentős előrelépést várunk, a műemlékvédelem. Hála Istennek 2009-ben – állami forrásokat is felhasználva – sok épület újult meg egyházunkban. Sajnos azonban nem minden esetben volt szakszerű a renoválási munka. Ezért elhatároztuk, hogy idén nagy hangsúlyt fogunk helyezni a tájékoztatásra. Fontos, hogy az egyházi struktúra minden szintjén lehetőséget teremtsünk szakembereknek az útmutatásra. Nem arra számítunk persze, hogy ezek után például egy-egy gyülekezet presbitériuma teljesen otthon lesz a témában, de fontos, hogy a hozzáértés hiánya következtében ne érje visszafordíthatatlan károsodás műemlék templomainkat és épületeinket.

Célunk továbbá, hogy országos gyűjtőkörű, központi levéltárat hozzunk létre Kolozsvárott. Itt ugyan már évek óta létezik levéltár, de az csak a felső szintű adminisztráció, az egyházi vezetés anyagait őrzi. Szeretnénk azonban a gyülekezetek – sokszor igen mostoha körülmények között tárolt – értékes anyagait is összegyűjteni, digitalizálni és szakszerűen katalogizálni.

– A Magyar Evangélikus Konferencia elnökségi tagjaként idén mire számít a Maek berkeiben?

– Csak reménykedni tudok abban, hogy egy kicsit felpörög majd a munka, mert – önkritikát gyakorolva – őszintén be kell vallanunk: most mintha csak „őrlángon” működne a konferencia. Fontos lenne új aktivitást és tartalmat adni az ügynek, minél több közös projektet megvalósítani. Itt konkrétan a testvér-gyülekezeti kapcsolatok és a diakónia területére gondolok, mert e téren reálisan tudok aktívabb közös jövőt elképzelni.

– Milyen üzenetet hordoz az ön számára a 2010. esztendő igéje: „Jézus Krisztus mondja: »Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem«”?

– Rendkívül aktuálisak Jézus szavai, hiszen tele vagyunk aggodalommal, gyengülő hittel. Aki megérti és befogadja az év igéjének üzenetét, annak valóban Isten lesz minden körülmények között a reménysége 2010-ben is.

■ Boda Zsuzsa

Aliansz-imahét-megnyitó evangélikus templomban

„Lutheránus” helyszínen, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség templomában vette kezdetét a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) imahete. A protestáns felekezetek képviselőinek részvételével zajlott január 3-ai istentiszteleten *Szeverényi János* mondott megnyitóbeszédet. A Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze – csakúgy, mint később az alkalom igehirdetője, *D. Szabó Dániel,* az Aliansz elnöke – a Krisztusról való tanúskodás fontosságáról szólt. Az alkalom zárásaként többen is spontán imádságban vitték az Úr elé gondolataikat. Az egyhetes imahét – az *Apostolok cselekedetei* bizonyos részei alapján – a „Krisztus tanúi legyünk” gondolatkört járja körbe, hálát adva és könyörögve többek között a hit növekedéséért, az emberek üdvözüléséért vagy épp azért, hogy reménység ébredjen közöttük. *(Képünkön a megnyitó istentisztelet szolgálattevői.)*

■ T. Pintér Károly *felvétele*

2010 kiemelkedő nemzetközi konferenciái

▶ A számos értékes idei missziói konferencia között kiemelkedő helyet foglal el három rendkívüli, világméretű találkozó és konzultáció. Mindegyik alkalom a világmisszió még be nem fejezett feladatát kívánja reflektorfénybe állítani, s közben vissza is tekint történelmi gyökereire és örökségére.

A modern kori protestáns misszió atyja, *William Carey* 1810-re javasolt a Jóreménység fokára egy olyan találkozót, melyen lehetőség szerint a világ minden misszionáriusa részt vett volna. Noha ez a konferencia nem valósult meg, mert még Carey követői is csak álomlátásnak minősítették, a vízió nem halt el. Egy évszázaddal később, 1910-ben Skóciában, Edinburgh-ban gyűltek össze a misszió munkásai *John Mott* hívására. Most, 2010-ben ezt szeretnék – más formában – megismételni.

A másik hatalmas összegyülekezés Cape Townban lesz. Ez a *Billy Graham* által összehívott lausanne-i és manilai konferenciák folytatása, melyen Grahamék „nagy nemzedéke” kívánja átadni az evangélium hirdetésének fáklyáját a mai ifjú nemzedéknek. A harmadik konzultáció pedig Tokióban szerveződik „Global Mission Consultation” jeligével. A delegátusok kétharmad része színes bőrűek lakta területekről érkezik; az evangéliumi kereszténység nyolcvan százaléka ezekben az országokban él. A konferencia fő témája: „Tegyetek tanítvánnyá minden népet!”

A sok ezer fős konferenciákon – érthetően – a nemzeti missziói szervezetek küldöttei vesznek majd részt. Imádságunkban gondoljunk mind a családi és gyülekezeti, mind a világméretű találkozókra!

■ D. Szabó Dániel

Forrás: Aliansz Hírlevél

HIRDETÉS

Német ökumenikus egyházi napok 2010

A 2. német ökumenikus egyházi napokat május 12. és 16. között Münchenben rendezik meg. (Az első 2003-ban Berlinben volt.) Erre a kiemelkedő eseménysorozatra, melyet német katolikusok és protestánsok közösen szerveznek, több mint 130 ezer állandó résztvevőt várnak, akik mintegy háromezer különféle rendezvény közül válogathatnak.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsán keresztül jelentkező száz magyar résztvevőnek nemcsak privát szállást biztosítanak térítésmentesen, hanem a részvételi díjat is elengedik. Az utazást mindenkinek magának kell megszerveznie és fizetnie. Mivel a kedvezményes helyek csak korlátozott számban állnak rendelkezésre, kérjük, hogy csak azok jelentkezzenek, akik más módon (például testvéregyházi vagy testvér-gyülekezeti meghívásra) nem tudnának részt venni az egyházi napokon.

Ha kisebb gyülekezeti csoportok vagy egyéni résztvevők Münchenbe kívánnak utazni, kérjük, január 16-ig jelentkezzenek lehetőleg e-mailben a tibor.gorog@lutheran.hu címen vagy levélben (ha nincs internethozzáférésük) a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának címén (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3., tel.:1/ 371-2690) vagy faxon az 1/371-2691-es budapesti számon a név, a cím, a telefonszám, az e-mail cím és a kiutazók számának megadásával.

Poznańi magvetés

▶ *Folytatás az 1. oldalról*

A találkozóra harmincezer fiatalt vártak december 29. és 2010. január 2. között, és érkezett is ennyi, hiszen a vásárváros legnagyobb, tizenkétezer négyzetméteres csarnoka sem volt elegendő a résztvevők befogadására: két csarnokban párhuzamosan zajlottak az imaalkalmak. Az elszállásolás családoknál történt, nemcsak Poznańban, hanem a környező településeken is.

Feszes tempót diktált a program, mivel a közösség vezetője, *Alois* testvér által Kínából írt levél (elérhető innen: *http://www.taize.fr/hu_article9581.html*) kiscsoportos feldolgozása volt a feladat. A levél abból indul ki, hogy minden emberben él a várakozás a beteljesedett élet iránt. Vannak céljaink, amelyeket szeretnénk elérni, de meg kell tanulnunk rangsorolni vágyainkat, miközben hagynunk kell, hogy felébredjen bennünk az Isten utáni vágyakozás. Így tudunk embertársaink felé fordulni, hogy megosszuk másokkal mindazt, amink van. Ezzel el tudjuk érni, hogy az Istenbe vetett bizalom elmélyüljön, miközben magunk képesek vagyunk bátorságban megújulni.

A találkozót számos műhelyfoglalkozás egészítette ki. A résztvevők ismerkedhettek Lengyelországgal és Poznańnyal, ezentúl pedig olyan aktuális témákról hallhattak, mint például az új kommunikációs technikák lehetőségeinek és veszélyeinek vizsgálata. Sokakat vonzott *dr. Solt Pálnak,* a Legfelsőbb Bíróság volt elnökének előadása, amelyet *Mit kezdesz szabadságoddal?* címmel tartott.

Mi lehet egy ilyen találkozó célja, eredménye? *Emil* testvér, a közösség egyik sajtóreferense a kérdésre azt válaszolta, hogy ez az alkalom magvetés, és nem tudhatjuk, hogy a fiatalok közül kinek a szívében gyökeredzik meg a több formában megfogalmazott evangélium. „Azt tudhatjuk, hogy ajtók nyíltak meg, családok fogadták a bizalom zarándokait, és reméljük, hogy ez befolyással lesz a fiatalok további életére” – mondta.

Nem kis izgalom és találgatás előzte meg annak bejelentését, hol lesz a következő találkozó. A „nyertes” város Rotterdam lett, és a holland fiatalok kedves agitációba fogtak a részvétel bátorításáért. Bizonyosan lesznek vendégeik, mivel elmondható, hogy igen nagy a visszatérők száma: vannak, akik már nyolc-tíz találkozón is voltak.

Alois testvér az utolsó közös imán az ismert lengyel éneket idézte *(Bóg jest miłością):* „Az Isten szeretet, merj mindent megadni a szeretetért, és szeress félelem nélkül.”

■ Dr. Sramó András

Látogatás a poznańi evangélikus gyülekezetben

A poznańi ifjúsági találkozó utolsó napján sikerült felvenni a kapcsolatot a helyi evangélikus gyülekezettel. Múltját és jelenét *Grzywacz Malgorzata,* a város Adam Mickiewicz Egyetemének professzora mutatta be.

A reformáció igen korán, már 1530-ban éreztette hatását Poznańban, Németországból érkező prédikátoroknak köszönhetően. Lengyelország felosztása után a város porosz fennhatóság alá került, így az evangélikus gyülekezet német jelleget öltött.

Lengyelország 1918-as újjáalakulását követően jött létre a lengyel evangélikus gyülekezet, amely 1939-ig, a német megszállásig működött,. Az országot elfoglaló nácik a gyülekezet lelkészét, *Gustaw Manitust* – miként a város több más prominens személyiségét is – letartóztatták és kivégezték. A megszállás alatt a lengyel istentiszteletek szüneteltek, és a hívek templomukat is elveszítették.

Evangélikus kápolna a mártír lelkész nevét viselő parkban

A felszabadulás után nagyon hamar, már 1945. március 30-án tartottak lengyel nyelvű evangélikus istentiszteletet – egy lakásban – *Karol Świtalski* lelkész közreműködésével. 1946-ban a gyülekezet egy temetőkápolnát kapott, és majd hatvan éven keresztül itt zajlottak az istentiszteletek.

A temetőből park lett, amely 2000 óta a mártírhalált halt lelkész, Manitus nevét viseli.

2003-ban nyílt lehetősége a gyülekezetnek, hogy a park szélén új templomot, gyülekezeti házat és diakóniai létesítményt építsen. Új templomukat Isten kegyelméről nevezték el. A modern, minden igényt kielégítő komplexum az evangélikus gyülekezetekben megszokott tevékenységeknek ad otthont: istentiszteleteknek, bibliaóráknak, gyerekfoglalkozásoknak, miközben vendéglátó kapacitásuk is jelentős.

A hozzávetőlegesen négyszáz fős közösségben egy lelkész és egy gyakorló teológus szolgál, és énekkaruk is jelentős. Életüket, a létesítmény üzemeltetését harmincfős gyülekezeti tanács (presbitérium) irányítja.

A gyülekezet komoly szerepet vállalt a Taizéi Közösség ifjúsági találkozójának lebonyolításában. Diakóniai létesítményük speciális kialakításának köszönhetően ők szállásolták el a legtöbb tolószékkel érkező, mozgáskorlátozott fiatalt.

Az Isten kegyelméről elnevezett új templom belseje

■ – sramó –

„Püspökmentes” német tartományi protestáns egyház?

Új egyházalkotmány megalkotásával foglalkozott a Hessen–Nassaui Tartományi Protestáns Egyház legutóbbi, november végén tartott zsinata. Javasolták, hogy az egyházi struktúrából iktassák ki a püspöki tisztet…

A zsinat legutóbbi ülésén folytatta az egyházi rendtartás revízióját. Ezzel megtette a szükséges előkészítő lépést a 2010. február 20-ra tervezett rendkívüli zsinat megtartásához. Az új egyházi törvény szerint tehát a lelki vezetői megbízatást, azaz a püspöki tisztet kiiktatnák, az espereseknek lenne meg a testületi kormányzati megbízatása és feladatköre. A testület élén egy személy állna, aki meghatározott ideig egyházelnökként gyakorolná a közvetlen vezetői teendőket. A püspöki alternatívát elvetette a zsinat. Az egyház zsinatának jelenlegi prézese, *dr. Karl Heinrich Schäfer* a vitát komolynak és konstruktívnak minősítette.

▶| *PAX News*

„Az ökumenikus mozgalom terén új utakat kell keresnünk”

Interjú Wagner Szilárd Tübingenben doktorált teológussal

▶ *Wagner Szilárd* harkai evangélikus lelkész, a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola iskolalelkésze és egyházzenész tavaly december elsején sikeres doktori vizsgát tett – „magna cum laude” minősítéssel – Tübingenben, az Eberhard Karls Egyetemen. Doktori disszertációját az ökumenikus teológia témakörében írta, a lelkészi hivatal római katolikus és evangélikus összefüggéseit vizsgálta a kinyilatkoztatás tükrében. A dolgozat apropóján a lelkésszel – régi ismeretségükre való tekintettel tegező formában – *Horváth-Bolla Zsuzsanna,* az *evangelikus.hu* főszerkesztője beszélgetett.

– Mi volt a doktori dolgozatod pontos címe, témája?

– Lelkészi hivatal és kinyilatkoztatás – a két teológiai téma kapcsolatának meghatározása a római katolikus és a lutheránus teológiában.

– Miért épp ezt a témát választottad? Régóta foglalkoztatott ez a kérdés?

– Már a diplomamunkámat is a lelkészi szolgálat teológiai alapjairól írtam, így amikor az első megbeszéléseket folytattam németországi témavezetőmmel, logikusnak látszott, hogy valamiképpen ezt a témát folytassam. Így aztán, mire a disszertáció elkészült, már öt-hat éve foglalkoztam vele.

– Mit lehet elmondani röviden és közérthetően a téma súlyponti kérdéseiről?

– Meggyőződésem, hogy minden teológiai témát el lehet mondani közérthetően, így ezt is. Mindannyian tudjuk, hogy bármennyire sok próbálkozás történt is a 20. században megindult ökumenikus mozgalom során a felekezetek közötti megértés előmozdítására, a római katolikus és az evangélikus egyház között nem sikerült megteremteni azt az egységet és megegyezést, amely lehetővé tenné az úrvacsorai közösséget a két felekezet hívei között.

Ennek egyik alapvető oka, hogy a római katolikus egyház a saját teológiai meggyőződése szerint nem ismeri el a protestáns lelkészi szolgálatot a római katolikus papi státussal egyenértékűnek. Ennek teológiai következménye, hogy a római katolikus egyházzal nem teljes egységben lévő reformátori egyházakban – római katolikus meggyőződés szerint – nem is lehetséges szabályos úrvacsorai istentisztelet. Mindaddig tehát, amíg a lelkészi/papi szolgálat értelmezése területén nem jutunk előbbre, nem várható érdemi fejlődés az ökumenikus párbeszédekben.

Világossá vált továbbá az is, hogy ezt a kérdést nem lehet izoláltan tárgyalni, hanem csakis szoros összefüggésben az egyházfogalommal, s ezáltal nem kerülhető meg a kinyilatkoztatás értelmezésének a kérdése. Ennek különbözősége a két felekezetben ugyanis alapjaiban határozza meg a hit keletkezéséről, az egyház létrejöttéről és alapjairól, illetve a benne történő szolgálatról szóló tanítást. Ezek meghatározása még egy felekezeten belül is eltérő lehet, hát még akkor, ha két különböző felekezet tanítását vizsgáljuk.

A kutatás során egyértelművé vált, hogy a két felekezet egyház- és szolgálatfogalma azért különbözik alapjaiban, mert a kinyilatkoztatás – Isten önkijelentése ebben a világban – értelmezése is alapjaiban különbözik egymástól. Ez az az összefüggés, amellyel az eddigi kutatás nem foglalkozott, de amely egyre tudatosabbá válik az ökumenikus teológiával elmélyülten foglalkozók körében. A dolgozatom tehát inkább módszertanilag szeretett volna újat hozni, még akkor is, ha esetleg az lehet az érzése az embernek, hogy megint mindent az alapoktól újra kell kezdeni… Azonban az ökumenikus mozgalomnak a közelmúltban tapasztalt

FOTÓ: W. BALICZA KLÁRA

– teológiai értelemben vett – krízise mindennél világosabban hívja fel a figyelmünket arra, hogy az eredményesség érdekében új utakat kell keresnünk.

– Azt mondtad, hogy módszertani megközelítésben adsz újat. Erről mondanál nekünk valamit?

– Az ökumenikus tárgyalások általában egy-egy témát vesznek elő, amelynél a felek megpróbálják közelíteni az álláspontokat, majd az eredményeikről közös nyilatkozat vagy valamilyen más dokumentum formájában számolnak be. Az egyik első jel, amely megmutatta, hogy a témák ilyen tárgyalása legfeljebb felületes eredményre vezethet, a megigazulásról szóló *Közös nyilatkozat,* amelynek elfogadása ellen a német egyetemeken oktató teológiai tanárok szinte maradéktalanul tiltakoztak. Arra hívták fel a figyelmet, hogy a római katolikus és az evangélikus egyház között – jelenleg – olyan alapvető, a hit alapját és tárgyát, azaz lényegét érintő különbség van, amely egy ilyen nyilatkozat elfogadását lehetetlenné teszi. Ebből következik, hogy minden tanításbeli kérdésnél itt kell kezdeni. E módszer használatának lehetőségét mutatom meg a dolgozatban a lelkészi szolgálat mint teológiai vitatéma összefüggésében.

– Hogyan látod az ökumené jövőjét? Lehet egyáltalán közelíteni az álláspontokat, ha ennyire különbözőek az egyházi értelmezések?

– Egyrészt egyértelműen látszik, hogy az utóbbi időben kevésbé aktívan folytatódik a 20. század derekán nagyon intenzíven elkezdődött párbeszéd. Ennek részben az az oka, hogy az eddigi módszerek nem vezettek el azokra az eredményekre, amelyeket a mozgalomtól az Egyházak Világtanácsa 1948-as amszterdami megalakulásakor vártak. Nem szabad azonban elkeseredni, hanem el kell ismerni és meg kell látni azokat az eredményeket is, amelyeket az egyházak közeledésében eddig elértünk. Éppen ezért úgy látom, hogy a megkezdett munkának van jövője, egyrészt a folyamatos kutatás, új módszerek keresésének távlatában, másrészt a testvéri – a közös Krisztus-hit által motivált – együtt munkálkodás területén, ahol szintén komoly fejlődésre van még szükség – a magyarországi ökumené területén is…

– Arról még nem beszéltünk, milyen munka előzte meg a dolgozatodat. Itthon vagy odakint vettél részt a doktori képzésben?

– Magyarországi teológiai tanulmányaim lezárása után négy évet töltöttem Németországban a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD) ösztöndíjasaként, ebből három évet Heidelbergben, egyet Tübingenben. Mindkét egyetemnek doktoranduszhallgatója voltam. Ehhez azt is hozzá kell tennem, hogy a német rendszerben a doktori képzés sokkal több szabadságot ad például az óralátogatás terén az embernek, így a „képzés” végére általában a disszertáció is elkészül. Egy külföldi hallgató esetében ennek természetesen nagy jelentősége van – persze a német hallgatók számára sem kevésbé fontos ez.

– Mennyi ideig tartott a felkészülésed, a kutatás, és mióta készítetted magát a dolgozatot?

– A disszertációt a kutatással párhuzamosan írtam. Elkészítése összesen négy évet vett igénybe, bár mellette a heidelbergi egyházzenei főiskolán is diplomát szereztem, ez némileg késleltette a munkát.

– Ki volt a témavezetőd? Itthonról is választottál valakit?

– A témavezetőm *Christoph Schwöbel* professzor volt, aki kikerülésemkor a Heidelbergi Egyetem Ökumenikus Intézetének vezetője volt, később pedig a Tübingeni Egyetem Vallásfilozófia és Dogmatika Tanszékének, illetve a Hermeneutika és Kultúrák Dialógusa Intézetének vezetője lett. Vele mindvégig nagyon jó kapcsolatban voltam, és maximális, rendkívül magas színvonalú szakmai támogatást kaptam tőle a munkámhoz.

– Az evangélikus és katolikus értelmezés kibontásában segített neked valaki idehaza, illetve Németországban?

– A szempontokat a témavezetőmmel részletesen megbeszéltük, de leginkább a dolgozatban tárgyalt két-két evangélikus – *Edmund Schlink* és *Wolfhart Pannenberg* – és római katolikus – *Karl Rahner* és *Joseph Ratzinger* (*XVI. Benedek* pápa) – szerző művei hívták fel a figyelmemet a lényeges szempontokra. És természetesen a rengeteg könyv és tanulmány olvasása, amelyek az említett egyetemek könyvtáraiban korlátlanul rendelkezésre álltak…

– Mennyire volt nehéz a védés?

– A német rendszerben nincsen védés – a dolgozatot két professzor minősíti –, ehelyett az öt teológiai tárgy mindegyikéből – Ószövetség, Újszövetség, egyháztörténet, rendszeres és gyakorlati teológia – kell doktori szigorlatot (rigorosumot) tenni. A vizsga nehézsége elsősorban abban áll, hogy az egyetem jelöli ki a vizsgáztatókat, akikkel a vizsgázó korábban nem vagy alig találkozott, tehát lényegében ismeretlenül kell vizsgázni náluk. A hozzáállásukra nem panaszkodhatom, mert rendkívül segítőkészek voltak mindvégig.

– Fel kell tennem ezt a kérdést is: mennyiben tudod a munkádat majd itthon hasznosítani? Egyetemen vagy a mindennapi lelkészi gyakorlatban?

– Biztos, hogy egy ilyen kutatás mindenképpen beépül az ember mindennapi munkájába – a feldolgozott témák és a munkamódszerek tekintetében egyaránt. Iskolalelkészként különösen jól tudom hasznosítani a Németországban elsajátított ismereteket, hiszen egyelőre éppen a dogmatikai és etikai témákat feldolgozó 12. évfolyam számára nem készült még hittankönyv. Sokat segít, hogy saját rendszert tudok felépíteni a tanterv alapján, s így talán egy kissé átlag feletti tájékozottsággal tudom átadni a tananyagot.

Az is igaz persze, hogy a tudományos munka szinten tartása és továbbvitele is fontos lenne, s erre a jelenlegi munkaterületemen nemigen van időm. Az ezzel kapcsolatos jövőm nyilván egyaránt függ egyházunk illetékeseinek igényétől és a lehetőségektől…

HIRDETÉS

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2010–2011-es tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen lelkészek, katekéták/lelkészi munkatársak, kántorok, teológusok és hittantanárok képzése folyik.

A képzés lehetőségei a következők:

1. Teológus, lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés
Képzési idő: 12 félév. Megszerzendő kreditek száma: 360. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja: felkészítés a teológia tudományának művelésére és az evangélikus lelkészi hivatás betöltésére. A szak a keresztény teológiai hagyomány egészére épülő alapismereteket nyújt és követel meg; felkészíti a hallgatókat az önálló, evangélikus szemléletű teológiai gondolkodásra, továbbá az evangélikus egyházban, de elsődlegesen a Magyarországi Evangélikus Egyházban végzendő lelkészi munkára; kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

2. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA)
Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

A képzés célja olyan felkészült gyülekezeti hitoktatók, illetve lelkészi munkatársak képzése, akik gyülekezeti lelkész vagy hittanár felügyelete mellett önálló hitoktatói szolgálatot láthatnak el, illetve segíthetik a lelkész adminisztratív, lelkigondozói, gyülekezetépítési munkáját.

3. Kántor alapszak (BA)
Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja felsőfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező kántorok képzése, akik jól hasznosítható alapozást kapnak a teológiai alapismeretek, az orgonajáték és a karvezetés mellett a pedagógia, az ifjúsági zene és a gyülekezetépítés területén is.

4. Hittanár-nevelő tanári mesterszak (MA)
Képzési idő: 5 félév. Megszerzendő kreditek száma: 150. A képzés nappali tagozaton, az EHE és az ELTE PPK közös képzése keretében Budapesten történik.

A mesterképzés azoknak nyújt továbbtanulási lehetőséget, akik katekéta-lelkipásztori munkatárs vagy kántor alapszakon végeztek, továbbá akik főiskolai hittanári oklevéllel vagy egyetemi szintű teológus-lelkész oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezésnél *feltétel nélkül* elfogadott a katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott oklevelek a következők:
– teológus-lelkész egyetemi oklevél;
– főiskolai szintű hittanár/hitoktató oklevél;
– kántor BA oklevél.

Az utóbbi három esetben előfeltétel 10 kreditnyi pedagógiai-pszichológiai modul elvégzése, amelyet szükség esetén az ELTE PPK biztosít.

Más alapszakokról való jelentkezés esetén a belépés feltétele legalább 50 kredit megszerzése az alábbi ismeretkörökből: alapozó rendszeres teológiai és/vagy filozófiai ismeretek, történeti teológiai ismeretek, biblikus teológiai ismeretek, gyakorlati teológiai ismeretek.

5. Teológus mesterszak (MA)
Szakirányok: 1. biblikum; 2. szociáletika. Képzési idő: 4 félév. Megszerzendő kreditek száma: 120. A képzés nappali tagozaton, Budapesten történik.

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik, és be tudnak kapcsolódni az egyes egyházak, vallási közösségek szellemi vezetésébe.

A jelentkezéshez *feltétel nélkül* elfogadott oklevél:
– teológus BA oklevél;
– katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott a nem teológus szakon szerzett legalább alapfokozatú (BA) oklevél.

Az utóbbi esetben feltétel, hogy a jelentkezőnek a kredit megállapítása alapjául szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján elismerhető legyen legalább 30 kredit a teológus BA képzés törzsanyagának ismeretköréből.

A biblikum szakirányra jelentkezők számára feltétel továbbá bibliai héber vagy görög nyelvismeret igazolása (egyetemi záróvizsga vagy állami nyelvvizsga). Ezek hiányában a felvételi alkalmassági vizsgával egy időben a görög- vagy hébervizsga letehető.

A felvétellel kapcsolatos részletes tájékoztatás az EHE honlapján *(http://teol.lutheran.hu)* található.

A szükséges mellékletekkel ellátott kitöltött jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak *2010. február 15-ig* kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1051., fax: 1/363-7454., mobil: 20/824-9263).

A felvételi vizsgákra 2010. július 5–6-án kerül sor.

Kitüntették a bajor evangélikus püspököt a jobboldali szélsőségesekkel szembeni fellépéséért

Johannes Friedrich bajor tartományi evangélikus püspököt a keresztény–zsidó párbeszédért és a jobboldali szélsőségesekkel szembeni fellépéséért David Spiro-díjjal tüntették ki decemberben. A Németországi Zsidók Központi Tanácsának elnök asszonya, *Charlotte Knobloch* elmondta, hogy Friedrich a zsidóság és a kereszténység közös gyökereiből kiinduló munkásságával Németországban sokat tett azért, hogy a zsidó élet fejlődhessen. A Tolerancia Szövetsége nevű, országszerte ismert mozgalom szervezőjeként evangélikus lelkészként letette a jobboldali szélsőségesekkel és antiszemitákkal szembeni helyes magatartás alapkövét.

A kitüntetésért köszönetet mondva Friedrich püspök kiemelte, hogy a keresztények számára fontos a zsidósággal való találkozás, hiszen a keresztények saját hitüket is jobban megértik, ha megismerik a zsidóságba visszanyúló gyökereiket. A múltból fakadó következtetések levonása arra sarkallja a németeket, hogy ma még nagyobb felelősséget érezzenek a zsidóság iránt – magyarázta a püspök.

A díjat 2007 óta adják a bajor izraelita közösségek olyan bajoroknak, akik sokat tettek a zsidóságért. A díjat *David Spiro* (1901–1970) rabbiról, holokauszttúlélőről nevezték el. Elsőként az akkori bajor miniszterelnök, *Edmund Stoiber* (CSU) vehette át az elismerést.

Forrás: epd.de/jesus.de

Elhunyt Oral Roberts

Kaliforniában, Newport Beach-beli otthonában kilencvenegy évesen elhunyt *Oral Roberts* evangélista tavaly december 15-én. A *The Washington Post* című napilap szerint *Billy Graham, Martin Luther King és Jerry Falwell* mellett őt tekintik a 20. század második fele legfontosabb egyházi vezetőjének. A pünkösdi-karizmatikus vezetők közül elsőként Robertsről készített részletes szócikket az *Encyclopaedia Britannica.* Úgy becsülik, legalább kétmillió emberért imádkozott személyesen, kézrátétellel – volt időszak, amikor több amerikai ismerte a nevét, mint az elnökükét.

Granville Oral Roberts elszegényedett oklahomai gazdálkodók ötödik gyermekeként született 1918. január 24-én. Bár apja prédikátor volt, csak tizenhét évesen fordult komolyan a hit felé, amikor a tüdőbaj öt hónapra ágyhoz kötötte. A gyógyulása egy sátoros ébredési összejövetelen történt, ima következtében – ugyanekkor súlyos beszédhibája is egy csapásra megszűnt. Ezután Oral elkötelezte magát arra, hogy kortársaival megismertesse az evangélium üzenetét, azzal a gyógyító erővel együtt, amelyet saját testében is átélt. Ugyanebben az évben feleségül vette *Evelyn Lutman Fahnestockot,* egy lelkész leányát, aki a következő hatvanhat esztendőben – 2005-ben bekövetkezett haláláig – Roberts nélkülözhetetlen segítőtársa volt.

1948-ban megvásárolta első összejöveteli sátrát, és utazni kezdett az országban. A hatalmas „sátorkatedrálisban" esténként ezrével hallgatták az üzenetét arról, hogy „Isten jó!", fogadták el Jézust, és gyógyultak meg a legkülönbözőbb betegségekből. Az elektronikus igehirdetés egyik úttörőjeként háromszáznál is több rádióállomáson prédikált, mielőtt barátja, *Rex Humbard* hatására a televízióban is debütált volna. Ezután évekig ő volt a legnépszerűbb tévés evangélista, aki a gyógyító csodák üzenetével minden héten milliókat szögezett a képernyő elé.

Forrás: evangelikus.hu/hetek.hu

KÁLVIN-„ÉVUTÓ"

Református kulturális örökség a Duna mentén

Öt évszázad kultúrtörténeti kincsei a Budapesti Történeti Múzeumban

A *Kálvin János* (1509–1564) születésének ötszázadik évfordulója alkalmából rendezett Kálvin-év keretében tavaly számos kiállításon, programon keresztül ismerhették meg az érdeklődők a svájci reformátor, humanista tudós életét, valamint a reformáció történetét. A kálvinizmus fogalma azonban nem csupán a teológiához köthető, hiszen jelentős kultúrtörténeti, társadalmi és gazdasági hatással bírt Európa történetében. Még tavaly októberben nyílt meg az a reformáció történetét bemutató tárlat, amely február 15-ig még megtekinthető a Budapesti Történeti Múzeumban.

A Dunamelléki Református Egyházkerület kiállítása öt évszázad református hagyományát mutatja be. A Hungarofest Nonprofit Kft. által koordinált tárlat nemcsak az egyháztörténet iránt érdeklődőknek szól, hanem mindazoknak, akiket érdekel a kultúrtörténet, a szociológia vagy a 19. századi polgári ízlésvilág. Megcsodálható a német reneszánsz egyik legszebb alkotásának tartott Cranach-festmény, valamint egy Kálvin János szignálta átvételi elismervény is, amely Magyarországon és Európában egyaránt egyedülálló.

A főként a dunamelléki egyházkerület gyűjteményeire támaszkodó, *Kálvin hagyománya* című kiállítás a maga teljességében igyekszik feldolgozni a témát: a látogatók megismerkedhetnek a reformációnak a magyar kultúrára, irodalomra, művészetre és tudományra gyakorolt évszázados hatásával. A tárlat átfogóan ábrázolja a Duna melléki reformáció történetét az európai kezdetektől egészen a 20. századig. A kiállításon a mezővárosi polgárság életmódja, tárgykultúrája mellett az archaikus néprajzi és vallási jegyeket őrző ormánsági paraszti kultúrát is tanulmányozhatják az érdeklődők.

A Duna menti református hagyományra alapozva dolgozza fel a kiállítás továbbá mindazt a gazdag szellemi kincset, amelyet a református közéletben és a magyar társadalomban is fontos szerepet játszó írók, művészek, tudósok létrehoztak; így *Sztárai Mihály, Szegedi Kis István, Szenczi Molnár Albert, Arany János, Jókai Mór, Fülep Lajos* és *Tüdős Klára* portréival, alkotásaival is találkozhatnak a Budapesti Történeti Múzeumba látogatók.

A református örökség egyik fontos hozadéka a nők megbecsülése, elismerése, így a kiállításon különleges női sorsokkal, portrékkal, egyedi tervezésű ruhákkal is találkozhatnak az érdeklődők. Többek között *Lorántffy Zsuzsanna, Gyarmathy Zsigáné Hory Etelka* és Tüdős Klára hímzései, báli ruhái is megtekinthetők.

EvÉlet-infó

Kálvin gondolkodásának jellegzetességei francia olvasatban

Nem akármire vállalkozott *François Dermange* professzor, a Genfi Egyetem Protestáns Teológiai Fakultásának etikatanára és dékánja, a genfi Francia Etikai Intézet igazgatója. Talán éppen Genf, Kálvin városa s a reformátor francia anyanyelvűsége is ösztönözhette őt arra, hogy nyolc tételben megpróbálja összefoglalni Kálvin gondolkodásának legfőbb jellemzőit. A genfi református professzor a svájci Protestáns Egyházszövetség küldöttgyűlésén vállalkozott erre. Előadásának ezt a címet adta: *Mi maradt nekünk mára Kálvinból?* A nyolc sajátosságot paradoxonszerű témapárosokban fogalmazta meg. Ismerkedjünk meg Dermange professzor megfogalmazásaival, s próbáljuk meg mi magunk is átgondolni, illetve ahol csak lehet, közös megbeszéléseink tárgyává tenni tételeit, vagy újabbakat fogalmazni.

Előrelátás és krisztológia

Isten maga az állandóan működő előrelátás. Ez az előrelátás ad életet az embereknek, s ez teszi az életet emberivé. De Isten egyúttal a kijelentés Istene is, aki Jézus Krisztus megváltó műve révén egyházat hoz létre.

Kálvin munkássága során ezt a két valóságot elkülönítve, de egymástól nem elszakítva gondolta végig. Ugyan Izrael és Jézus Krisztus, az előrelátás és a krisztológia nem mondanak ellent egymásnak gondolkodásában, de az összetartó erő, illetve megoldás Istenben van, s ezeket mi már egymástól elkülönítve nem foghatjuk fel.

Humanizmus és felhívás megszentelődésre

Kálvin egyidejűleg képviseli a humanizmust az emberi dolgokban, ugyanakkor pedig radikálisan kiáll amellett, hogy minden kereszténynek önmagával szemben a megszentelődés igényét kell támasztania.

A szeretet kettős parancsa vagy másként fogalmazva az aranyszabály minden ember számára elfogadható, és saját lelkiismerete révén alkalmazhatja is azt életében (Róm 2,15). A kettős parancsolat és a lelkiismeret a biztosíték arra, hogy az emberi élet valóban emberséges is lesz.

Ám a keresztény embernek még ennél is többre kell törekednie. Ha a parancsolatok tiltó rendelkezéseit, tehát a negatív kijelentéseket pozitív normákká alakítjuk át, akkor ez azt jelenti, hogy a keresztény embernek nemcsak azt kell megtartania, hogy „Ne ölj!", hanem mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a többiek is élni tudjanak. Nemcsak azt kell betartania, hogy „Ne lopj!", hanem azon kell fáradoznia, hogy mindenki rendelkezhessék is a szükségessel.

Evangélium és törvény

Az egészen biztos, hogy a keresztény embert nem mentik meg a cselekedetei, hanem csak Isten feltétel nélküli ígérete, amely viszont tőlünk bizalmat vár el. De ha megszabadultunk, akkor azon fáradozunk, hogy életünket Isten akaratának megfelelően folytassuk.

Isten a keresztény embereket szabadságra hívta el, mégpedig arra a szabadságra, melyben mindentől szabaddá válhatunk, elsősorban önmagunk kényszereitől. Ha pedig egyszer valóban szabaddá leszünk, akkor felszabadulunk arra is, hogy a törvénynek saját döntésünk alapján, önként engedelmeskedjünk.

A keresztény ember – cselekvő (ágens) és ő maga a cselekvés (actus)

A Jézus Krisztusban megkötött új szövetség képessé tesz arra, hogy Isten akaratát teljesítsük.

Isten kegyelme mindenkor működik, és mindenekelőtt Szentlelke által idéz elő változást az emberi képességekben – a megértésben és az akaratban –, s ezzel az emberek eljuthatnak oda, hogy azt akarják, amit Isten akar. De eljuthatnak oda is, hogy az isteni akarat és az emberi engedelmesség között szimmetria és egyetértés alakulhasson ki.

Az egyén és az egyház

Kálvinnál nagyon lényeges, hogy felépüljön és elmélyüljön a hívő ember élő kapcsolata Istennel. Ha már egyénileg elfogadtuk a megigazítást, akkor az egyházban a további szükséges támogatást is meg fogjuk találni.

Az egyén nagyon fontos, de az egyházban mindenki egyenlő, s nincs más közvetítő és közbenjáró, egyedül Jézus Krisztus. Az egyház anya és tanítónő egyben, s őt Isten kíséri támogató jelenlétével.

Idealizmus és pragmatizmus – radikalizmus és mindennapi élet

Minden keresztény meghívást kapott arra, hogy Krisztus követésében megszentelődjék, mégpedig olyan úton, amelyen Urunk is járt.

A keresztény életet mégis mindenkinek ott kell megélnie, ahol éppen tartózkodik: családjában, hivatásában, politikai elkötelezettségében. Az elhívás radikalizmusát a mindennapi életben, az egyszerű dolgokban és teendőkben valósítjuk meg.

Szeretet és igazságosság

Vajon Kálvin a szeretetet az igazságosságra szűkíti le, vagy fordítva: az igazságosságot fordítja át szeretetté? Azaz: igazságosságot akar szeretetben?

A szeretet kérdésessé teszi mindazt, ami az igazságosság esetében túl kicsinyes vagy számító. Az igazságosság viszont a szeretet első gyakorlati megvalósítása.

A reformátusoknak nem kell megmenteniük a világot, de Isten és emberek számára is elfogadhatóbbá kell alakítaniuk azt, mégpedig úgy, hogy igazságosabb világ megvalósítására törekedjenek.

Kálvin – szent vagy próféta?

Kálvin nem volt szent, hiszen tetteit nem tudta mindig következetesen elveihez igazítani. Néha nyakas, intoleráns, türelmetlen volt, és csak azzal törődött, hogy álláspontját – ha kellett, hatalmi eszközökkel is – keresztülvigye. Képes volt elmenni addig, hogy még saját elveit is feláldozta, ha úgy látta, a reformáció jövője, amiért felelősnek érezte magát, veszélybe kerül.

Mégis próféta maradt, hiszen az evangéliumot a maga teljes radikalizmusával fogadta el és próbálta átültetni a gyakorlatba, személyesen és közösségileg egyaránt.

Dr. Békefy Lajos

A fordítás az alábbi weboldalon megjelent anyag alapján készült: http://www.calvin09.org/media/pdf/Materialpool/thesen-kurzde.pdf

Az irodalmi hagyaték sorsa

A Fekete István Irodalmi Társaság jótéteményei

Zsirai László

Lelkes hívei 1987-ben azzal a céllal alapították meg Ajkán a Fekete István Irodalmi Társaságot, hogy ápolják a méltán népszerű író természetszerető hagyományait, védjék irodalmi örökségét. Működésüket irodalmi pályázatok és könyvek fémjelzik, hiszen az irodalmi hagyaték sorsa úgy fordítható helyes irányba, ha elsősorban a művek életét hosszabbítják meg a gondozó szellemi utódok.

A hozzám eljutott első kiadványuk a *Szeretem a könyvet, és hiszek benne* címet viselte. Egyszerű kivitelű, ám rendkívül magvas gondolatokat hordozó kiadvány volt, az ötévenként meghirdetett irodalmi pályázatok egyikének díjnyertes anyagát közölte 1995-ben. Kiadták *Fekete István* műveinek bibliográfiáját is, időnként megjelenő további könyveikből remek háttérirodalmi sorozat áll össze az író munkásságáról és annak családi, baráti, kiadói, olvasói vonatkozásairól.

* * *

Kevésbé ismert, hogy az erdők, mezők kitűnő ismerője verseket is írt. Magam is szíves örömmel közöltem ezekből néhányat a *Hallali* című vadászati versantológiában (Terra-Print, 1994). 1998 karácsonyán *Aranymálinkó* címmel adták ki az író hátrahagyott verseit – közülük egyet eredeti kézírással – *Csabai Tibor* grafikáival és az irodalmi hagyatékot oly lelkesen gondozó és feldolgozó *Gáspár János* társelnök eligazító utószavával.

A verseskötet 047-es számú példánya nemcsak a versek miatt könyvtáram féltett kincse, hanem azért is, mert pontosan kiviláglik belőle az irodalmi hagyaték sorsának mozgatórugója, ahogy az utószó elismeri: „Tekinthetjük költészetnek is, de inkább csak az életmű részének merném minősíteni, amelyhez Fekete Istvánné Piller Edith szépséges gondossága, ifjú Edith és ifj. Fekete István szeretete engedett hozzányúlni."

* * *

Az író özvegye, apáca leánya és újságíró fia természetes kötelezettségét teljesítette azzal, hogy az irodalmi hagyatékot olyan emberekre bízta, akik értő szeretettel bábáskodnak felette. Kiállításon mutatják be a tárgyi emlékeket, és könyvsorozatban adják ki az író műveit, szellemi hagyatékát, mindazokat a háttérről beszámoló emlékezéseket, dokumentumokat, amelyek hozzájárulnak az alkotó ember szellemi nagyságának ápolásához.

Közös kötetben jelent meg Fekete István naplója, a Magyar Színházban *Páger Antal* főszereplésével bemutatott, *Hajnalodik* című drámája és Fekete Istvánné *Keserves évek* című visszaemlékezése. Megtapasztalhatja az olvasó, hogy a naplójával a legőszintébb az ember, s ezekből a bejegyzésekből rengeteg tény kiderül Fekete életéről, irodalmi megbecsültségéről, munkájának kulisszatitkairól.

Levélhagyatékából és írásaiból szemléz a 2000-ben megjelent *Töredékek* című könyv. *Takáts Gyula* világított rá 1984-ben, kaposvári emléktábla-avatójában: „Fekete István nevét az Akadémiai Kiadó »A magyar irodalom története 1919-től napjainkig« című, ezerszáz oldalas, spenótzöld kötete még csak meg sem említi. A nemrég megjelent új kiadása sem. Ámde könyveit rongyosra olvasák könyvtárainkban a magyar olvasók. Ifjak és felnőttek között – a kiadások százezres példányszámain túl – olvasói itthon és határainkon túl milliók." Műveinek példányszámairól e könyv bevezető írásában ifj. Fekete István nyújt pontos adatokat.

* * *

Takáts Gyula megkérdezte: „Miért hallgat róla irodalomtörténetünk és kritikánk? Mi a titka és nyitja a Fekete István-i mű sikerének?" Sokakával egyező véleményem, hogy Fekete nem törődött igazán a kulturális méltóságok körül való sündörgéssel, csak tette a dolgát, alkotott képességei szerint, és nem lehet eléggé hangsúlyoznom: szívből. Értékrendje a keresztény ember polgári értékrendje volt, a mezőgazdasági intéző életszeretetéből született földszeretet s mindazon emberek szeretete, akik kapcsolatban álltak az isteni teremtés kiegészítésével, akik hozzátették a maguk erejét a teremtés folytatásához, életben tartásához.

Fekete István vadászkutyájával

„És mégis nő a könyvsiker! Ezen is elgondolkozhatnak Fekete István olvasásakor irodalomtörténészeink. Igen, mert az ő halott osztálytársai, csodált öregjei mindig elmélyítik könyveiben az emberi érzelemvilágot: barátságot, szeretetet, szellemet, emlékeket és az életet…" – állapította meg Takáts Gyula, aki észrevette Fekete írásaiban a *Krúdyéhoz* mérhető líraiságot. Tehát mindazt, amire a lélekkel érző nép fogékony, de az ideologikus kultúrpolitika fenyegetettségében vagy éppen a kultúrpolitikusokat szolgaian, más szóval jellemtelenül kiszolgáló irodalomtörténész-körökben *nem volt szokás* észrevenni. Állítólagosan elavult eszméi mégis képesek voltak gyökeret ereszteni s máig hatóan megkapaszkodni az emberi elmében, lélekben, szívben, mert hiszen onnét is eredtek, s a későbbiekben sem bizonyultak idegennek.

Horváth Tibor pályaelemzésében kifejti: „Épp a Fekete István által képviselt értékek, a szeretet és humánum hiánya vezetett oda, hogy az emberi élet leértékelődött, sőt az emberiség puszta léte is többször megkérdőjeleződött a század folyamán."

* * *

Gondoltuk volna, hogy a milliók által szeretve habzsolt műveket ontó alkotó szakmai elfogadtatása körül milyen akadályok emelkedtek? Szerencsére a Fekete-műveknek sikerült lebírniuk ezeket a gátakat, s cáfolták a politika létjogosultságát a feddhetetlenül tiszta és jó művészet érdemének elfojtására.

Életének sorselemzéseit tartalmazza a *Fekete István sorsai* című könyv, újabb dokumentumokat és leveleket közöl a *Kedves István bátyám!* című összeállítás. A Gáspár János (a legtöbb társasági kiadványt ő jegyzi, 1971 óta elévülhetetlen érdemekkel kutatja és rendszerezi *Giay Frigyessel,* munkatársával a Fekete-életművet) szerkesztésében megjelent *Fekete István ajkai képeskönyve* az írói eszmélődés igen fontos korszakát mutatja be, helyi dokumentumokkal.

Fekete István kiadatlan kéziratait közöl válogatást a *Balangó és egyebek* című kötet. Különleges érték a testvéreivel folytatott levelezését közreadó két könyv: a *Fekete István és Ilona…* valamint a *Fekete Anna és Fekete Katalin levelei* című.

Csodálatosan összetartó család volt Feketéék, s távolba szakadt lánytestvéreit és férjüket is áthatotta az író rokon szeretete és segítése. Ilona – aki sikeres szakácskönyvek írója volt, s egyik könyvével első díjat is nyert a frankfurti könyvvásáron – Németországban igyekezett könyvei külföldi megjelentetésénél közreműködni; Katalin és férje, *Saád Ferenc* – aki maga is vadászati író –, Anna és férje, *dr. Vertse Albert* rendszeres levelezést folytatott Fekete Istvánékkal, s irodalommal kapcsolatos vagy magántermészetű ügyekben rokoni szívességgel kölcsönösen segítették egymást.

* * *

Legutóbb, 2008-ban az *Őszinte szóval* című, *Kaleidoszkóp Fekete Istvánról* alcímű könyv érkezett Fekete István Irodalmi Társaság kiadói jelzéssel a borítóján Ajkáról. A könyv szerkesztője, Horváth Tibor az író lapoknak adott interjúiból, róla írt cikkekből szemléz. Többek között helyet kapott benne *Jókai Annának* a göllei újratemetésen elhangzott búcsúztató nekrológja, Giay Frigyes tanulmánya Fekete István ajkai éveiről és ifj. Fekete István rendkívül megható jellemrajza édesapjáról, a *Karácsonyi boríték.*

Az író megcselekedte életének hetven éve során, amit képességeinek és lehetőségeinek határai között tehetett. Műveit a mai napig jelentős példányszámban jelentetik meg, szerepe elvitathatatlan az ifjúság természetszeretetre és ezáltal tiszta emberségre történő nevelésében. Írói hagyatékának megbecsülése már az őt követő nemzedékek felelőssége, amelynek szép példája az ajkai illetőségű, de országos kiterjedésű Fekete István Irodalmi Társaság irodalmi hagyatékgondozó tevékenysége.

Öröm értesülni róla, hogy az ismertetett könyvek kiadásához segítséget nyújtott a Veszprémi Nyomda Rt., a Magyar Országgyűlés, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány, a Nimfea Természetvédelmi Egyesület, a Környezetvédelmi Alap célelőirányzat 2002-es közcélú kerete, Ajka Város Önkormányzata és a Veszprém Megye Kultúrájáért Közalapítvány. Az életmű bizonyítja, hogy érdemes az érdekében történő összefogásra, mert ez a cél azonos az olvasók érdekével is.

A szerző közíró

A megmentett Magyar Örökség Díjról

A II. világháború után eltelt ötven évben a magyar történelem, benne társadalmi, tudományos és kulturális múltunk – az adott időszak egyoldalú, diktatórikus ideológiájának és az annak megfelelő gyakorlatnak a következményeként – torz módon jelent és sok esetben jelenik meg még ma is a közvélemény előtt. Ennek jellemzője, hogy a negatív történések voltak (vannak) túlsúlyban, csökkentve ezáltal a magyarság önazonosság-tudatát, rombolva önbecsülését, lényegében a magyar nemzetet.

Ez a felismerés ösztönözte arra a Magyar Örökség Díj megálmodóit és létrehozóit – *Farkas Balázst, Fekete Györgyöt* és *Makovecz Imrét* – 1995-ben, hogy „megalapítsák" a Magyar Nemzet Láthatatlan Múzeumát, azt a virtuális gyűjteményt, amelynek gyűjtőkörét a magyar nemzet építő teljesítményei képezik: egyéni és kollektív teljesítmények, helytállások, erőfeszítések, alkotások.

E múzeum állományának gyarapítása oly módon történik, hogy az állampolgárok, a magyar nemzet polgárai – államhatároktól függetlenül – tehetnek és tesznek javaslatot azokra a személyekre, együttesekre, alkotásokra, amelyeket érdemesnek tartanak arra, hogy bekerüljenek a Magyar Nemzet Láthatatlan Szellemi Múzeumába. Az így beérkezett állampolgári ajánlások alapján javasol egy szakértőkből álló bizottság, a Magyar Örökség Díj bírálóbizottsága évente négy alkalommal, a napfordulók havában hét-hét személyt, együttest vagy alkotást arra, hogy a magyar örökség részei legyenek.

A bírálóbizottság javaslatai megtételekor több szempontot igyekszik figyelembe venni. Fontos tényező, hogy olyanok is díjat kapjanak – az alapítók szándéka szellemében –, akikről az elmúlt évtizedekben elfelejtkeztek, vagy akiket szándékosan háttérbe szorítottak, illetve tevékenységük nem volt eléggé közismert, és épp a javaslatot tévők hívták rájuk föl a figyelmet. Nem hagyhatja figyelmen kívül a bizottság azon nagyjainkat sem, akik ismertek, elismertek, nyilván ők is jogosan kerülnek be a Magyarság Láthatatlan Szellemi Múzeumába. További szempont, hogy lehetőség szerint megfelelő arány legyen a díjazottak és posztumusz díjazottak között, továbbá a szellemi, kulturális, tudományos élet különböző szakterületei között.

A bírálóbizottság javaslatait felkért szakértők – laudátorok – támasztják alá, ténylegesen szakmai alapon, és e szakmai megerősítés után kaphatja meg a díjra javasolt a Magyar Örökség Díjat, és kerülhet be az említett virtuális múzeumba. A Magyar Örökség Díj Aranykönyvei rögzítik a tényt, a díjazott pedig oklevelet kap erről.

A Magyar Örökség Díj közel negyedszázados története azt mutatja, hogy a díj alapítói valami nagyon fontos dologra éreztek rá: a sok-sok beérkező állampolgári javaslat, a laudátorok szakmai munkája, a díjkiosztó ünnepségek hangulata, a díj rangjának, ismertségének és elismertségének növekedése igazolja ezt.

Fontos tény, hogy a díj kizárólag eszmei elismerést jelent, nem jár pénzjutalommal. Éppen ezért találó *Ablonczy Lászlónak,* a Nemzeti Színház volt igazgatójának megfogalmazása, miszerint a Magyar Örökség Díj szellemi becsületrendnek tekinthető.

A Magyar Örökség Díjat a Magyar Örökség és Európa Egyesület gondozza. A díjjal, a díjkiosztó ünnepségekkel és magának az egyesületnek a működtetésével kapcsolatos költségek évente közel hárommillió forintot tesznek ki. Az egyesületi tagdíjakból, a kiadásokhoz képest csekély alapítványi támogatásokból ez az összeg nem fedezhető, annak ellenére sem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nem kér terembérletet (de a technikai költségeket, a terem takarítását természetesen nem tudja vállalni), az okleveleket *Vincze László* papírmerítő mester kezdetektől fogva térítésmentesen készíti el, és természetesen az egyesület vezetősége és a bírálóbizottság tagjai is társadalmi munkában végzik feladataikat. Mindez az elmúlt hónapokban odáig vezetett, hogy magának a díjnak a léte – vagy legalábbis folyamatossága – forgott veszélyben.

A meghúzott vészcsengőnek számunkra meglepő, megható és felemelő hatása lett: néhány hét alatt több mint nyolcszázezer forint támogatás érkezett az egyesületnek, jótékonysági koncertből, ott eladott CD-ből, egyéni és csoportos, intézményi adományokból. A Magyar Örökség Díj további léte ennek a nagy társadalmi támogatottságnak köszönhetően legalábbis egyelőre biztosítva van.

Mindezért a támogatásért a Magyar Örökség és Európa Egyesület vezetősége és a Magyar Örökség Díj bírálóbizottsága nevében köszönetünket fejezzük ki minden adományozónak, minden támogatónknak. Talán nem túlzás, ha kijelentjük, hogy ilyen mértékű segítőkészségnek a tettekben is jelentkező megnyilvánulása a Magyar Örökség Díjon is túlmutató jelentőségű, és azt a reményt élteti, hogy a magyarságnak, Magyarországnak nem csak múltja, öröksége van, hanem jövője is.

Budapest, 2009. december 18.

Dr. Fekete György
a Magyar Örökség Díj alapítója, a bírálóbizottság alelnöke, szóvivője

Dr. Hámori József
a Magyar Örökség Díj bírálóbizottságának elnöke

Dr. Schulek Ágoston
a Magyar Örökség és Európa Egyesület elnöke

Magyar Örökség Díj-kiosztó ünnepségek 2010-ben

- 2010. március 20., szombat 11 óra
- 2010. június 19., szombat 11 óra
- 2010. szeptember 18., szombat 11 óra
- 2010. december 18., szombat 11 óra

A díjátadások helyszíne a Magyar Tudományos Akadémia díszterme (Budapest V., Roosevelt tér 9.).

Zarándokcipőbe

■ T. Pintér Károly

Magyarországon ez idő tájt még nem kapható a *Glo,* az USA-ban múlt év októberében debütált DVD-ROM, amely – szlogenje szerint – „forradalmasítja a bibliaolvasást". A folyamatos internetkapcsolatot is igénylő és vásárlói számára a világhálóról is elérhető számítógépes program lényegében egy interaktív konkordancia. Bemutatójának ismeretében egyet kell értenünk a keresztény Zondervan Kiadó ajánlásával: ez a lélegzetelállítóan látványos multimédiás lemez igazi alternatívája lehet a nyomtatott Bibliának, hiszen „oldalain" szinte megelevenedik a Szentírás, nem utolsósorban háromezernél több nagy felbontású fénykép, tucatnyi térkép és mintegy három és fél órányi videoanyag jóvoltából. Az *Ó-* és *Újszövetség* úgyszólván minden verséről egyetlen kattintással ugorhatunk nem csupán más hivatkozott igeversre, de akár egy vonatkozó térképre vagy az idővonalra (timetable), avagy azonnal kigyűjthetjük egy adott szócikk valamennyi előfordulási helyét (7500 szócikkről külön ismertető is olvasható). És az említettek csupán alapfunkciók a tengerentúl máris bestsellerré lett kiadvány lehetőségei közül, melyek egyike félezernél több *virtuális túrát* kínál a Szentföldre – példának okáért a jézusi életút helyszíneinek „bejárására"…

Nem nehéz felismerni, milyen fantasztikus segítséget jelenthet ez a program a Bibliát tanulmányozók számára, hiszen egy-két – biztos találatot ígérő – kattintás mégiscsak kisebb erőfeszítés, mint a könyvekben való ide-oda lapozgatás vagy egy szentföldi zarándoklat. Csak hát távoli szent helyek felkeresésesét jelentő, szláv eredetű *zarándoklat* szavunk éppenséggel *erőfeszítésre* utal („fáradságos kegyeleti utazás")…

Még ha tudjuk is, hogy a *Bárczi Géza* és *Országh László* főszerkesztette értelmező szótár szerint a hitbuzgalmi célból igyekvő zarándok tulajdonképpen „katolikus, görögkeleti, mohamedán vagy más keleti vallást követő hívő", egy Izraelbe repítő turistautat valahogy protestánsként is illőbbnek tartunk zarándokútnak aposztrofálni.

De vajon zarándoknak tekintheti-e magát az, aki (a ma már többnyire szintén nem gyalogosan megtett egyéni utazás helyett) szervezett társasutazás keretében indul felkeresni a bibliai helyeket? A szükséges anyagiak előteremtésén túl igényel-e bárminemű erőfeszítést egy kényelmes hotelszobákat, pazar ellátást, légkondicionált autóbuszt, gondosan összeállított programot és szakszerű idegenvezetést kínáló zarándoklat? A legfontosabb helyszínek – általában – egyetlen hétbe sűrített megtekintéséhez persze ilyenkor is szükségeltetik némi fizikai többleterőnlét, ám az útnak induló talán nem is sejti, hogy az igazi (azaz lelki) erőfeszítést a csalódások sorozatának elviselése igényli majd…

Félreértés ne essék, én magam még nem találkoztam olyan zarándokkal, aki megbánta volna, hogy Izraelbe látogatott. A csoportos utak résztvevőinek jólétére különösképpen is ügyelnek a házigazdák, akik nem is nagyon engedik, hogy helyi (értsd: zsidó, illetve palesztin) idegenvezető nélkül bóklásszanak csapatostul a más vallású jövevények. És egy helyismerettel igazoltan (értsd: nyakában

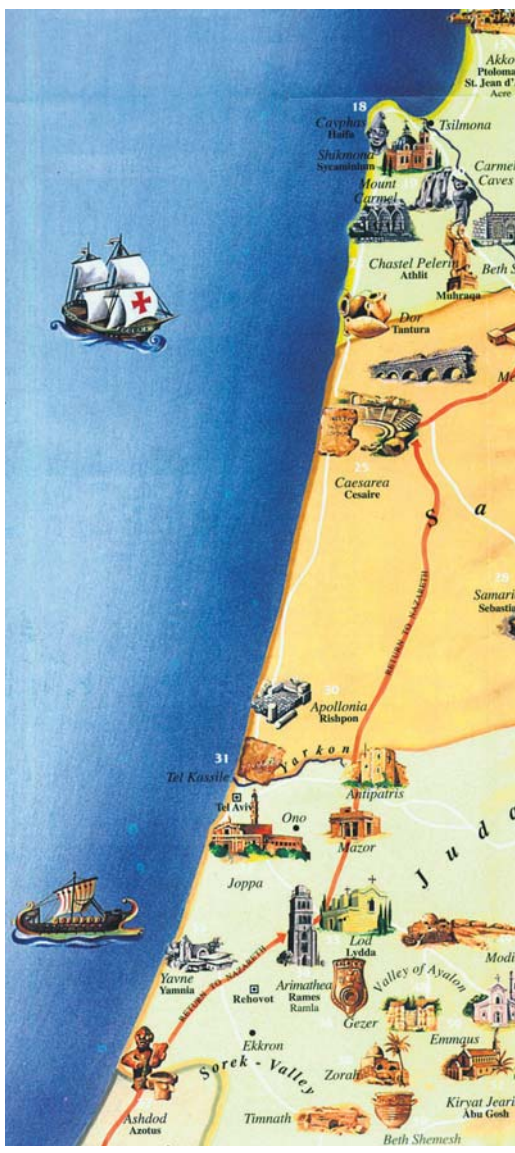

függő igazolvánnyal) rendelkező vezető önmagában is biztosíték arra, hogy célirányosan haladjunk, s ne tévelyegjünk az ígéret – palesztin konklávékkal tarkított – földjén.

Békeidőben ugyanis nemcsak vallási ünnepnapokon telítettek a zarándokutak, de a jelentősebb bibliai helyszínekre lényegében egész éven át jellemző a reggeltől estig tartó csúcsforgalom. Ez bizony eleve csalódást okozhat mindazoknak, akiket elsősorban valamiféle „Isten-közeliség-élmény" megtapasztalásának re-

en a Szentföldön

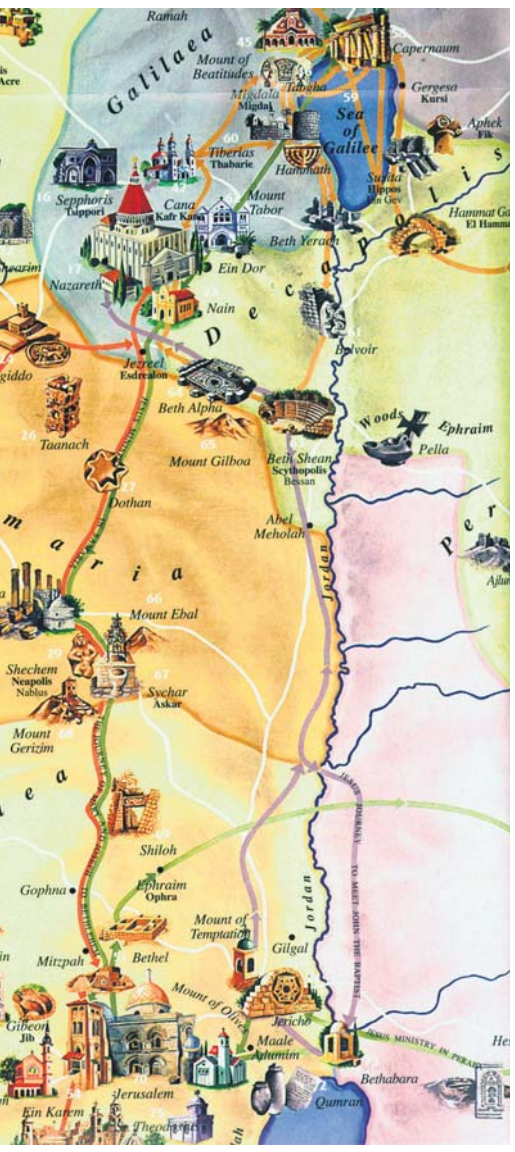

ménye vonz Palesztinába. Lássuk be: több száz zsibongó zarándok társaságában erre nemhogy a jeruzsálemi Szent Sír-bazilikában, de még az Olajfák hegyén, az amúgy ligetes Gecsemáné-kertben sincs sok esély. Legkevésbé talán Jézus kereszthordozásának útján, a Via Dolorosán, melynek stációi mentén bazári kereskedők kelletik portékáikat.

Mondhatnánk, magára vessen, aki nem számolt azzal, hogy bár a zsidók temploma 70-ben leromboltatott, a kufárok a helyükön maradtak.

A dolog azonban nem ilyen egyszerű: végtére Jézus Krisztus sem áhítatos csendben álldogálók sorfala között vonszolta magát a Kálváriára…

Csalódások sorozatával ijesztgettem fentebb, ezek első szintje kétségkívül a „zarándokbiznisszel" való folyamatos szembesülés.

Inkább csak érdekes, mintsem érdemleges megfigyelés, hogy a szentföldi miliőben milyen sokan éreznek lelkük legmélyét érintő tehertételnek olyan apró-cseprő negatív élményeket is, amelyek a világ bármely pontján előfordulhatnak (hajszál a levesben, goromba pincér stb.). Szóra azért érdemesíthető ez mégis, mert híven jelzi az Izraelbe tett utak semmi mással össze nem vethető különlegességét. Így azután aligha kétséges, hogy – Glo Biblia ide, virtuális túra oda – a Szentföld személyes felkeresésére a jövőben sem lankad majd a vágy. A Mekkába kötelességszerűen zarándokló mohamedánokkal ellentétben nekünk, keresztényeknek szerencsére nem üdvkérdés e vágy valóra váltása. Mi több, megeshet, hogy üdvösségünkre – az említett felfokozott várakozás miatt – a Szentföldön leselkedik nagyobb veszély…

Arra a kérdésre, hogy ki mit vár az úttól, látszólag különféle válasz adható. Félő azonban, hogy a válaszok „közös többszöröse" tegnap, ma és holnap egyaránt ugyanaz: *a Szentföldre látogató legtöbb zarándok helyszíni bizonyítékokat keres.* Csakhogy aki elfeledi, hogy üdvösségünk záloga nem ilyen-olyan bizonyíték, hanem a személyes hit, az vélhetően a Szentföldön sem fogja tudni meglátni a fá(k)tól az erdőt…

Nos, ami kétségtelen tény: miután *I. (Nagy) Konstantin* római császár elfogadott vallássá tette a kereszténységet, az első zarándokok már a 4. századtól kezdve Jézus „nyomába" eredtek, sőt nyomkereső buzgalmukban számos beazonosítottnak vélt evangéliumi színhely fölé emeltek kápolnát, illetve templomot. Aztán 640-ben jöttek az arab hódítók, és hasonló intenzitású keresztény építkezési verseny lényegében csak a 19. századtól indulhatott. Mára azonban lényegében már minden Bibliában említett helyszínt valamely keresztény felekezet temploma – *fedez.*

Hiába szeretnénk a maga érintetlenségében, „eredetiségében" látni a betlehemi barlangot, a szent sírt vagy épp Jézus színeváltozásának hegyét, ezek elé-fölé itt is, ott is templom tornyosul. Ráadásul az újkori tudomány jóvoltából ma már számos helyszínről valószínűsíthető, hogy nem is ott van, ahol a templom jelzi, hanem – mondjuk ahol ma egy datolyaültetvény terpeszkedik. A nem feltétlenül vallásos idegenvezetők – megint csak a legújabb kutatási eredményekre hivatkozva – olykor maguknak a Bibliában rögzített eseményeknek a megtörténtét, időpontját vagy lezajlásának módját is megkérdőjelezik. Ettől még bőséggel találhatunk persze elvitathatatlan biblikus emlékhelyeket, a „lélekben fáradt" zarándokon azonban könnyen úrrá lehet a csalódottság. Pedig, hogy *Gyürki László* nagyszerű útikalauzából *(A Biblia földjén, Szent Gellért Kiadó, 1990)* idézzük a szentatyákat: *„A Szentföld az »ötödik evangélium«: maga is a Megváltóról beszél nekünk, átadja és érthetőbbé teszi az örömhírt számunkra. Az evangélium szövege itt hangosabban hallatszik, és utat talál a lélekhez."* Így igaz, ám ehhez nyitott szív, halló fül és látó szem szükségeltetik. Egyetlen szóval: hit.

Társas zarándoklaton nagyon nem mindegy, hogy kik a társak, hogy milyen lelkiségű közösséggel szegődünk Jézus nyomába. A keresztény csoport tagjaként megtapasztalt szentföldi élmények ismertetésére lapunk egy későbbi számában még visszatérünk.

9

10

11

12

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Felvételeink az Ökumenikus Tanulmányi Központ szervezésében 2009. október 16–23. között zajlott szentföldi zarándoklaton készültek.

1 Bemerítkező és (újra)keresztelkedő keresztények Jardenitben, a Jézus megkeresztelésére emlékeztető pontnál, ott, ahol a Jordán vize kifolyik a Genezáreti-tóból. *(Sokkal valószínűbb azonban, hogy Keresztelő János a folyónak azon a távolabbi szakaszán keresztelt, amely ma hatóságilag elzárt terület.)*
2 Sikeres elcsendesedési kísérlet a Boldogmondások hegyén
3 Hajóba szállás a Genezáreti-tavon
4 Zarándok-csúcsforgalom Tabghában, a csodás halfogás emlékét hirdető templom kertjében
5 Jézus városa – Kapernaum romjai között
6 Háttérben Betlehem város fényei a „pásztorok mezejéről". Képek a képben: magyar zarándokok egybegyűjtése a Születés bazilikája előtt – a csillag a Megváltó születésének „pontos helyét" jelzi – betlehemi betlehem a pásztorok mezején lévő barlangok egyikében
7 Palesztin terület – izraeli állampolgároknak átjárni tilos
8 Jeruzsálem óvárosának látképe az Olajfák hegyéről
9 Felirat a Damaszkuszi kapu közelében, a Jézus alternatív temetkezési helyeként számon tartott kerti sír bejáratán: „Ő nincs itt, mert feltámadott"
10 A Szent Sír-bazilikában
11 Megfigyelés alatt
12 A Szent Sír-bazilika rotundája (Jeruzsálem)

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy legközelebbi EvÉlet-estünkön, február 4-én 18 órától *T. Pintér Károly* főszerkesztő tart vetített képes előadást szentföldi élményeiről a Fehér Páva zarándokszálló étterének pincehelyiségében (1091 Budapest, Üllői út 7.).

HIRDETÉS

„Az Ige testté lett…"

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) evangéliumi lelkülettel tervezi folytatni zarándoklatait . Ezek során a csoportok felkeresik azokat a történelmi, bibliai helyeket, ahol Jézus *„közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét"* (Jn 1,14).

A szentföldi (izraeli) látogatások jövő évi két időpontja: 2010. tavaszán április 29. és május 6., valamint ősszel október 7. és 14. között.

Látogatásaink jövőre is – ahogy már húsz éve mindig – teológiai-bibliai ismereteket is átadnak, hogy a résztvevők megerősödjenek keresztény hitükben, és átéljék a felekezetek közötti különbségeket áthidaló testvéri-lelki közösség ajándékait.

Az ÖTK várja az előjegyzéseket, illetve a tájékozódó kérdéseket, amelyek a lehető legkedvezőbb árak kialakításához nyújtanak segítséget. Az ÖTK elérhetőségei: 1114 Budapest, Bocskai út 15., tel./fax: 1/466-4790, e-mail: okumenik@freestart.hu. *Gimesi Zsuzsa* lelkész elérhetőségei: tel.: 70/508-7624, e-mail: ssngms@citromail.hu.

Az ÖTK 2010 őszén, várhatóan októberben – kellő jelentkezés esetén – Szíriába is szeretne látogatást szervezni a damaszkuszi útról szóló bibliai leírás (ApCsel 9,1–9) alapján. Szeretettel várja az ezzel kapcsolatos érdeklődést is.

Vígan legyünk!
IV. evangélikus népzenei találkozó
Balatonszárszó – Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon
2010. FEBRUÁR 12–14.
Ízelítő a programokból
Hangszerbemutató (Gáts Tibor hangszerkészítő mester – citera, tambura, ütőgardon)
Borkóstoló (Kovács Tibor Szent György-hegyi bioborász)
Jelenti magát Jézus/Keresztény népzenei válogatás
(Joób Árpád népzenész, zenetanár könyvbemutató előadása)
Népmese (Badin Ádám)
Farsang – a felfordult világrend (Sándor Ildikó néprajzkutató előadása)
Koncert (Szvorák Katalin és barátai)
Táncház (Berka együttes)
Dél-alföldi népdalok (Havasréti Pál és Tárnoki Beatrix a Téka zenekarból)
A gyermekeket szombaton egész nap népi játszóház és kézműves-foglalkozás várja.
Szeretettel várunk minden érdeklődőt!
Részvételi díj:
Felnőtteknek 13 400 Ft
Gyermekeknek (3–14) 7000 Ft
(A részvételi díj péntek vacsorától vasárnap ebédig a teljes ellátás és a szállás költségét is tartalmazza.)
A szombati napon részt vevőknek 4000 Ft, amely tartalmazza az ebéd árát.
A rendezvény támogatói:
Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon Balatonszárszó
Menyegző Értékőrző Egyesület
Maek Magyar Evangélikus Konferencia
Magyarországi Evangélikus Egyház
Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerület
Déli Evangélikus Egyházkerület
Jelentkezni és érdeklődni lehet:
Végh Szabolcs – 06 20 824 3143
E-mail: balatonszarszo@lutheran.hu
Honlap: http://balatonszarszo.lutheran.hu
Grafika: Kreatív Flotta Stúdió – www.kreativflotta.hu

Hála az írásért és az Írásért

■ Menyes Gyula

– Tud itt valaki szépen írni? – vágta ki a körlet ajtaját az őrmester egy fagyos februári estén.

Mint néhány napos újonc sorkatona próbáltam meghúzni magam a harmincöt szépen megvetett emeletes vaságy árnyékában, miközben surranótársaim KISZ-taggyűlésre mentek. A bevonulás napjának délutánján ugyanis egy képeslapot adtak elénk, amelyre a „Tatára kerültem, jól vagyok, címem…” szöveget kellett írni. Ez után következett a KISZ-be való kötelező belépés, amelyet szívesen „vállaltak” az újoncok, hiszen a gyakori taggyűlések idején legalább nem egzecíroztatták őket. Mivel én a teológiára készültem, elsomfordáltam a KISZ-titkár előtt. Nem léptem be, vállalva az esetleges következményeket. Úgy éreztem, ez megalkuvás lett volna részemről…

Szóval – egyedül lévén a körletben – szerényen megszólaltam a félhomályban:

– Én tudok írni!

Érdekes módon az őrmester nem kérdezte, hogy mit keresek itt egyedül, hol vannak a többiek, hanem magával vitt. És én írtam, másoltam neki – tollal, kézírással. A Kádár-korszak vége felé, 1986-ban voltunk, számítógépekről ekkortájt beszélni is utópiának tűnt. Az olvasható kézírásnak még nagy becsülete volt. És ettől kezdve ez az őrmester mindig kimentett a „kopaszok” kötelező programjairól.

A bevonulás utáni hónapban – komoly válogatás után – egyszer csak azt vettem észre, hogy a híradóezred parancsnokának írnokává választottak. Másfél éven át a párttitkár irodájában dolgoztam, tanultam, itt „nőttem fel”, akárcsak Mózes a fáraó udvarában, ebből a pozícióból felvételiztem – egy szabadság ideje alatt – a teológiára.

Hamar tizedessé léptettek elő, hiszen a parancsnoknak, egy alezredesnek mégsem lehetett egyszerű honvéd az írnoka (titkára). A toll lett a fegyverem. Ettől kezdve igyekeztem közbenjárni a társaimért, például azért, hogy hazamehessenek, vagy hogy esetleges vétkeikért kisebb büntetést kapjanak. Jó sorom volt, mégsem irigyelt senki, viszont éreztem a többiek megbecsülését.

– Tud itt valaki szépen írni? – kérdezte egy néni előttem, amikor karácsony előtt egy győri nyomda pénztáránál álltam sorban. A nevében csodálatos írást sejtető cég főnöke próbálta elmagyarázni neki, hogy karácsonyi üdvözlőlapja nem fér bele a nyomtatójukba.

– De én nem nyomtatásról beszélek, hanem kézírásról! Valaha szépen írtam, de már remeg a kezem – próbálta leegyszerűsíteni a dolgot a néni. A főnök széttárta karját, és csóválta fejét. Sajnos ebben nem tudnak segíteni. A munkatársak profik a szövegszerkesztésben, de olvashatóan egyik sem tud írni. Állítólag a felesége egyszer megpróbálta, de kudarcot vallott. Sajnálja…

– Én tudok írni! – szólaltam meg. Minden szem rám szegeződött, mintha valami csodálatos képesség birtokában lennék, amely keveseknek adatik meg. – Szívesen megírom a karácsonyi jókívánságát annak, akit szeret.

– Megfizetem! – hálálkodott a néni. Kértem, másnap jöjjön be a püspöki hivatalba, addigra megírom neki azt az öt mondatot. Mert igazán szépen töltőtollal lehet írni. Kisiskolás korunkban mi még így tanultunk, és azóta életem minden korszakában volt töltőtollam. De ne higgye, hogy ezért elfogadok bármit is. Megírom neki, csak azért, hogy örömet szerezzek én is, ő is. Hamar kiderült, a néni evangélikus.

Másnap eljött, és nagyon hálás volt kétperces munkámért. Amikor meglátta a művemet, ígért nekem valamit: visszajön még. És karácsony előtt néhány nappal valóban megjelent egy apró kis ajándékcsomaggal, benne két patinás töltőtollal, mellette egy írással, amely mintegy igazolása annak, milyen eszmei értékük van ezeknek a tollaknak. Elmondta, hogy sokáig Bécsben dolgozott a Szovjetunió ENSZ-nagykövetének özvegyénél. És a diplomata felesége ezt a két tollat ajándékozta neki azzal, hogy férje – *Lurie* úr – az 1960-as években ezekkel a tollakkal írta alá a dokumentumokat. Úgy érzi, hogy ezután nálam lesznek ezek a legméltóbb helyen…

Ezt nem lehetett visszautasítani. Nem akarok idegen tollakkal dicsekedni, csak hálát adni, hogy én még a digitális korszak előtt nevelkedtem, és megtanultam írni. Erről szól az életem.

De mindenekelőtt azért adok hálát, hogy érthetem az Írást, különösen azokat a részeit, amelyek a segítségre szoruló felebarát szeretetéről szólnak és arról, hogy a segítség nem korlátozódhat a karácsony ünnepére.

A szerző lelkész-újságíró, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöki titkára

Megpróbáltam a szemedbe nézni…

…de nem sikerült. Mert éppen akkor mindig másra kellett figyelnem. Először arra, hogy el ne essek. Pont abban a pillanatban, amikor érezhettem volna azt a fénysugarat. Persze, mégis elestem.

Aztán a barátok rángattak félre, majd a sok tanulás vakított meg. Mindig éreztem, hogy kellene nekem az a pillantás, de valahogyan, akkor és ott, sosem jött össze. Aztán a hivatás tartott fogva, az iskoláért, a rám bízott sok gyerekért aggódó, álmatlanul töltött éjszakák gyötrelme.

Magyarázat mindig akadt, de ezek egyre gyarlóbbak lettek. Lassan már magam se hittem, hogy igazi oka van a meghátrálásnak. Akkor rádöbbentem, hogy féltem tőled, tekintetedtől, és hagytam sodorni magamat a kimagyarázkodások kétes tisztaságú áradatában.

Intésemre százszor zengett a „Halld a mennyei halleluját…”, de lehet, hogy én magam is süket voltam hozzá.

Aztán tapasztalnom kellett, hogy csak lehajtott fejjel, a jászolba tekintve kaphatom meg éltető fényedet. De a konok nyak és büszke fej nehezen néz lefelé, még ha később meg is bánja. Mire ezt végiggondoltam, olyankor mindig késő volt már, elmúlt a karácsony, jászol sehol…

És csoda történt. Te kerestél meg engem. Nem a szemembe, a szívembe világítottál. Megmutattad, hogy a jászol mindig itt van, mindig rád nézhetek, és mindig érezhetem éltető fénysugaradat, mert állandóan itt vagy. És ez egyáltalán nem alkalom, nem ráérős idő kérdése, mert veled minden percben lehet beszélgetni, jó veled beszélgetni, sőt kell veled beszélgetni.

Talán másnak egyszerű a történet, csupán hagytad, hogy megtaláljalak.

Jó, hogy ezt elmondhattam neked, meghallgattál, és ezt a pár sort leírattad velem. Karácsony elmúltával is köszönöm.

Talán annyira már nem is kell félnem tőled.

■ Dr. Schrott Géza
karnagy (Kőszeg)

HIRDETÉS

Újabb archív hangfelvételek jelentek meg!

Sréter Ferenc: Jöjjetek hozzám!
„A hit hallásból van…” 5.

Az Evangélikus Missziói Központ legújabb kiadványa *Sréter Ferenc* (1894–1988) evangélikus, majd szabadegyházi lelkésznek, evangelizátornak, az Evangélikus Testvérgyülekezet alapítójának tizenöt igehirdetését tartalmazza CD-n. Csak mp3 formátum lejátszására alkalmas készülékkel hallgatható meg. Ára: 1200 forint.

Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. Tel.: 1/400-3057 (munkanapokon 8 és 13 óra között). E-mail: evmis@lutheran.hu.

További iratmissziós, evangélizációs és rádiómissziós anyagainkról honlapunkon tájékozódhat: http://misszio.lutheran.hu.

Zárjuk ki a zavaró zajokat!

Zajban, az egymással versengő hírek és az értelmet kábító média hangzavarában dolgozunk. Mobiltelefonok csengése jelzi a bejövő hívásokat és üzeneteket. A számítógépek hangadással adják tudtunkra az új e-mailek érkezését. Mp3 lejátszók és iPodok játsszák kedvenc melódiáinkat. A televízióból és a rádióból nemcsak zene harsog, de szakadatlan szóáradat is. Az emberiség történelme során még soha nem beszéltek ilyen sokat a kevésről.

Abban a csoportban, ahol üzleti kommunikációt tanítottam, arról beszélgettünk, milyen különböző zajok akadályozzák a hatásos kommunikációt az egyéni, illetve csoportos beszélgetések közben. Szirénák hangja, a forgalom és az építkezések zaja terelheti el a figyelmünket. Még egy nyikorgó szék is megzavarhatja a szavak és gondolatok folyamát a tárgyalóban.

Vannak azonban másfajta „zajok” is, melyek negatív módon hatnak munkavégzésünkre. Félelmek és aggodalmak próbálják elfoglalni más gondolatok helyét. A stressz, a munka által ránk nehezedő nyomás elhomályosíthatja az újító gondolkodást. A féltékenység, harag, keserűség és irigység olyan „hangokat” teremt bennünk, melyek gátolják, hogy a tőlünk telhető legjobbat gondoljuk ki és valósítsuk meg.

Bár időnként úgy érezzük, eláraszt bennünket a külső és belső lárma, ugyanakkor hozzá is szoktunk. Egy csendes szobába lépve az a kísértésünk, hogy találjunk valamit – bármit, ami elűzheti a csendet. Bár a zaj zavaró, de már régen elfelejtettük értékelni az életet zajok nélkül. A csend és a nyugalom már nem olyan életminőség, amelyre vágyakozunk.

Ez sajnálatos dolog, ugyanis a nyugalomban, a csendben lehetünk a legkreatívabbak. A gondolatok ilyenkor születhetnek meg, érhetnek, formálódhatnak, egyesülhetnek. Ilyenkor választhatjuk szét a fontosat és a lényegtelent, különíthetjük el a nemes dolgokat a földiektől. A Biblia beszél olyan értékről, amelyet a minket körülvevő lármától való tudatos félrevonulásban élhetünk meg, amikor lehetőségünk van gondolkodni, elmélyülni, elmélkedni, és feltölthetjük lelki-szellemi tárainkat.

FOTÓ: LUKÁCS GABI

Kikerülve a zajból képesek leszünk átgondolni a fontossági sorrendet. Mi célból vagyunk itt? Miért tesszük azt, amit teszünk? Ezek igazán őszinte kérdések, melyek belső motivációnkat vizsgálva merülnek fel; de a mindennapok zűrzavarában ritkán gondoljuk át és válaszoljuk meg őket helyesen. *„Csendesedjetek el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten!”* (Zsolt 46,11)

A zajok kerülése lehetőséget teremt az isteni bölcsesség befogadására. Amikor útmutatást vagy megoldást keresünk nehéz problémákra, nincs jobb forrása a legszükségesebb bölcsességnek, mint Isten. *„Légy csendben, és várj az Úrra! Reménykedj az Úrban, maradj az ő útján!”* (Zsolt 37,7.34)

A csendben elmélkedhetünk azon, mi is vezet el a sikerhez. A tervező Mester, Isten megalkotta az élet és a munka alapelveit, melyek évszázadokon át bizonyították létjogosultságukat. Újra és újra át kell gondolunk ezeket! *„Ne hagyd abba ennek a törvénykönyvnek az olvasását, hanem tanulmányozd éjjel-nappal, őrizd meg, és tartsd meg mindazt, ami ebben meg van írva. Akkor sikerrel jársz utadon és boldogulsz.”* (Józs 1,8)

Kikerülve a zajból átgondolhatjuk, megszilárdíthatjuk kialakított álláspontunkat. Valószínűleg sok felső vezetőt óvott volna meg etikátlan és botrányos döntésektől, ha időt szakítottak volna a félrevonuláshoz, és átgondolták volna cselekedeteik hatásait, mérlegelték volna döntéseik következményeit. *„Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtelen.”* (Mt 26,41)

■ Robert J. Tamasy
(Forrás: Monday Manna)

HETI ÚTRAVALÓ

„Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai.” (Róm 8,14)

A vízkereszt ünnepe utáni első héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Isten dicsőségét hirdetik, mely Jézus Krisztusban látható. „Az Ige testté lett, közöttünk élt, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét.” (Jn 1,14; LK) Urunk megkeresztelésekor megnyilvánult a Szentháromság dicsősége: *„Jézus azonnal kijött a vízből, és íme, megnyílt a menny, és látta, hogy Isten Lelke őreá száll. És hang hallatszott a mennyből:»Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.«”* (Mt 3,16–17) Azóta Isten gyermekei Jézusra hallgatnak, és engednek Pál e kérésének is: *„…okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek.”* (Róm 12,1) Cselekszik az ő akaratát, a nekik adatott különböző kegyelmi ajándékok ésszerű felhasználásával. „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel! Vigadozva járuljatok színe elé!” (GyLK 739,1) A pogány Kornéliusz házában Péter Jézusról prédikált, s eközben *„leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét”.* A hit hallásból születik Isten élő igéje által, s mert nála nincs személyválogatás, Péter *„úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében”* (ApCsel 10,44.48). Pál a választott nép pusztai vándorlására emlékeztet: *„…atyáink … mindnyájan a tengeren mentek át, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben”* (1Kor 10,1.2). Ez a Vörös-tengeren történő átkelés megismétlődött a honfoglaláskor: *„Az Úr szövetségládáját vivő papok ott álltak szilárdan a Jordán száraz medrében. Egész Izráel átkelt…”* (Józs 3,17) Pál, a pogányok apostola Isten titkát, Krisztust hirdeti, hogy az Úr Isten gyermekeit tévtanok meg ne tévesszék: *„Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljetek is őbenne.”* (Kol 2,6) Az „egy-ügyű” kicsinyek is lehetnek példáink ebben, mert Urunk szerint *„aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba”* (Mk 10,15). Isten gyermekeinek tudniuk kell, hogy az általuk elfogadott evangélium nyílt állásfoglalásra s döntésre készteti hallgatóit: vagy engedelmeskednek Isten szavának, vagy elutasítják. *„Mert mostantól fogva öten lesznek egy családban, akik meghasonlottak, három kettővel, és kettő hárommal.”* (Lk 12,52) Isten gyermekei „beszélő viszonyban” vannak mennyei Atyjukkal, de Urunk arra tanít, hogy tömören és titokban imádkozzunk hozzá, *„mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek tőle”* (Mt 6,8). Útravalónkat *Luther* összegzi: „Akiben Krisztus-hit van, annak szívében a Szentlélek vigasztalást s erős gyermeki bizodalmat teremt. A kegyelemnek s imádságnak Lelke arról biztosít, hogy Isten gyermekei vagyunk, s szívünket szívbeli könyörgésre készteti.” Az Úrtól tanult imádságban a hét kérés mellett a megszólítás és a dicsőítés is egyformán fontos! „Mi Atyánk, ki vagy mennyekben (…) Imádságunk meghallgatod. / Dicsőség itt és odafenn / Néked, jó Istenünk! Ámen.” (EÉ 72,1.9)

■ Garai András

Pax Hungarica

A *Pax Hungarica* a keresztény iskolák, nevelési intézmények diákszövetségeinek koordináló testülete, amelyet húsz évvel ezelőtt *Takács Nándor* megyés püspök javaslatára a volt szerzetesi iskolák öregdiákjaiból szerveződő egyesületek hoztak létre.

Induláskor, 1990 januárjában mint a „Szerzetesrendi Diákszövetségek Tanácskozó Testülete" (SZDTT) az államosításkor megszüntetett egyházi iskolák újraindításához kívánt a katolikus egyháznak segítséget nyújtani. Kezdetben a hittudományi akadémia épületében *Várszegi Asztrik* püspök adott segítséget az összejövetelek megtartásához. Ezeken elsősorban az államosítás után megmaradt egyházi iskolák volt diákjai vettek részt, nevezetesen a bencések, a ferencesek, a piaristák és a szegény iskolanővérek volt növendékei. Hamarosan, 1990 szeptemberében elhatározták, hogy az eredményesebb tevékenység érdekében hivatalos, bejegyzett szövetséggé alakulnak.

Ehhez a kezdeményezéshez számos új és újrainduló iskolai öregdiák-egyesület csatlakozott, majd az ökumené szellemében bővült a kör azonos nevelési elveket valló evangélikus és református öregdiákszervezetek tagságával. Ma tizenkilenc diákszövetség és öregdiák-egyesület a tagja az ökumenikus Pax Hungarica Diákszervezetek Szövetségének.

A szövetség feladatait és működési céljait az alapszabály foglalja egybe, amely arra buzdítja tagjait, hogy az iskolákban megszerzett tudás kamatoztatása mellett megtartsák életük során azokat a nevelési, erkölcsi elveket, amelyeket iskoláik képviseltek, s melyeket ők tanáraiktól, nevelőiktől a diákévek alatt elsajátíthattak. Tevékenységüknek része idős és beteg tanáraik és diáktársaik támogatása, a tanárok emlékének és az iskolai hagyományoknak az ápolása, a jelenlegi tanulóifjúság munkájának segítése, pályázatok, tanulmányi versenyek lebonyolítása.

Ezzel a programmal lehetőség nyílik az egyházi fenntartású iskolák működésének segítésére anyagi és szellemi téren egyaránt. Az utóbbi években az egyházi fenntartású iskolák támogatásának szükségessége egyre inkább előtérbe került. Az öregdiákok leginkább kapcsolati tőkéjük rendelkezésre bocsátásával segíthetik elő a folyamatos fejlődést.

Emellett az egyes diákszövetségek önálló programjainak koordinálását is végzi a Pax Hungarica, hogy ezzel a közös gondolkodást és bizalmat erősítse a társadalom különböző rétegeiben. Minden év novemberében a volt ferences diákok szervezésében ökumenikus keretben emlékeznek meg elhunyt tanáraikról és diáktársaikról. A Katolikus Iskolák Öregdiákjainak Európai Egyesületével (UNAEC) a közvetlen kapcsolatot 2007-ben újították meg, amikor egy képviselőjük részt vett a negyvenedik éves jubileumi közgyűlésen. A tagság folyamatosságát egy nyugati emigrációban élő volt Sacre Coeur-diák biztosította.

2009-ben megújult a Pax Hungarica vezetősége, amely reményt ad a diákszövetségek munkájának hangsúlyozott bemutatására. Az új vezetőség képviseltetni szeretné magát a tagegyesületek közgyűlésein, ünnepi rendezvényein, ezzel is elősegítve az együttes gondolkodást és a rendezvények hatékonyságát, sikerét.

Rendszeresen és egységesen részt vesz a szervezet a nemzeti hagyományainkat ápoló rendezvényeken (Csíksomlyó, Szent István-napi körmenet, Szent László-emléknap stb.).

Meghívásnak eleget téve az újrakezdés első negyedévében a vezetőség egy-egy tagja részt vett a Piarista Diákszövetség közgyűlésén, a Bencés Diákszövetség hagyományos találkozóján, Pannonhalmán, a szentendrei tavaszi koncerten (melyet tavaly először rendezett közösen a Szentendrei Ferences Gimnázium Öregdiákjainak Országos Egyesülete és a Szentendrei Református Gimnáziumért és Kollégiumért Egyesület), valamint a Lónyay Utcai Református Gimnázium fennállásának százötvenedik évfordulója alkalmából tartott jubileumi rendezvényen.

Szoros együttműködésben van a szervezet a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium Diákszövetségével; az iskolában a ballagó diákokat, a hagyomány szerint, jubiláns öregdiákként a Pax Hungarica ügyvezetője búcsúztatta.

A civil mozgalmak erősödésének támogatására tavaly június 11-én a Parlament felsőházában a Pax Hungarica részt vett a a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség rendezvényén, amelyen az elnök és néhány tagegyesület képviselője is felszólalt.

Évente a volt ferences diákok szervezésében ökumenikus istentiszteleten emlékeznek meg elhunyt tanáraikról és diáktársaikról az Országúti Ferences Rendház templomában (Budapest II., Margit körút) minden november második szombatján.

Működésük húsz éve alatt a külső körülmények jelentősen megváltoztak. Az egyházi iskolák iránti igény bár nem változott, de az anyagi és az oktatáshoz-neveléshez szükséges személyi feltételek erősen korlátozódtak, és az ifjúság szellemisége is rendkívüli mértékben megváltozott. Pedig hazánk és nemzetünk jobb jövőjébe csak egyetlen út vezet, és ez az oktatás-nevelés keresztény, magyar szellemű újraszervezése és erőteljes megjelenítése.

Az egyházi iskolák nagyon sok nehézséggel küzdenek. Sok a hasonló problémájuk, de vannak példaszerű jó megoldásaik is. Ezeket kell közkincsé tenni.

Az elmúlt húsz év alatt számos pályázatot hirdetett meg a szövetség. A győzteseket nemcsak anyagilag jutalmazták, hanem kapcsolataik révén külföldi tanulmányutak támogatásával is honorálták. Ebbeli tevékenységüket folytatni kívánják, ismerve a jelenlegi nevelés, oktatás kulturális, erkölcsi és történelmi hiányosságait.

A szövetség kéri tagegyesületei vezetőségeit, hogy felismerve az összefogás erejét, használják fel azt a lehetőséget, melyet a Pax Hungarica Diákszervezetek Szövetsége nyújt. Fogjunk össze, váljon nyilvánvalóvá az az erő, melyet képviselünk – hív föl a szövetség vezetősége –, és tegyünk meg mindent, alapelveinket nem feladva, a magyar ifjúság testi, szellemi, erkölcsi nevelése érdekében a mai gazdasági, technikai, szellemi, kulturális körülmények között.

A Pax Hungarica vezetősége minden hónap második szerdáján 17 órakor a Budapesti Piarista Gimnáziumban tartja ülését (Budapest VIII., Mikszáth tér 1.), amelyre a régi és új tagszervezetek képviselőit is várja az időszerű feladatok és programok megbeszélésére.

■ Lipták József

Közös múltunk: Bátaapáti és a bonyhádi gimi…

Beszélgetés gimnáziumunk volt igazgatójával

▶ ***Kolta László* nyugalmazott középiskolai tanár, helytörténész – olvashatjuk a *Ki kicsodában.* Nekem Kolta Laci bácsi az, akinek írásaiból megismertem lakóhelyem, Bátaapáti történetét. De ő az az idős úr is, akihez órát lehet igazítani, mikor nap mint nap Trabantjával bepöfög az „éhezde, kajálda, koplalda" elé. (Ahogy *A diáknyelv a bonyhádi reálgimnáziumban* című írásában írta.)**

Kolta Laci bácsi, akárcsak delente az ebédért, az interjúra is másodpercre pontosan érkezett. Jó tanáremberként tudván, hogy a magamfajta kezdő tollforgató milyen zavarban tud lenni, előre készült a beszélgetésre. Megérkezve elővett egy listát, melyen a megjelent írásainak jegyzéke szerepelt. Ahogy elnéztem az akkurátusan, gyönyörű kézírással elkészített írást, az jutott eszembe: még sosem láttam ehhez hasonlót. A számítógép Excel-táblázataihoz szokott szememet kíváncsian legeltettem a jegyzeten. A temérdek anyag láttán egyértelmű volt első kérdésem.

– *Mivel foglalkozik mostanában?*

– Már nem sokkal, de egy életműösszegzést szeretnék készíteni *Pályám emlékezete* címmel. 1939-ben érettségiztem, és elmentem a szegedi egyetemre, tanári szakra. Tulajdonképpen hetven év óta nyüvöm a tanári hivatást. Szegeden két diplomamunkát kellett készítenem, történelemből és földrajzból. Bonyhád földrajzát és *Perczel Mórt* választottam. Itt kezdődött helytörténeti kutatásom.

– *Minek tekinti magát? Helytörténésznek, írónak vagy pedagógusnak?*

– Nevelőnek! Srácokat nevelni, a felnőtt társadalmat felvilágosítani számomra a legfontosabb feladat. Ez a pályám! Ez a vidék lakosságilag teljesen kicserélődött, mindig találok új kihívásokat.

Névjegy
Dr. Kolta László tanár, helytörténész, a bonyhádi gimnázium volt diákja, tanára, igazgatója. A bonyhádi Honismereti Kör megalapítója, negyed évszázadon át vezetője.

– *Ha most kellene döntenie, melyik hivatást választaná? Választaná-e valamelyiket?*

– Nehéz ezt megfogalmazni. Nemcsak a tanítás fontos, a fiatalok figyelmét fel kell hívni a szülőföldjük, környezetük értékeire. A gyerekek sokszor azt sem tudják, hogy a nagypapa honnan jött ide. Ugyanakkor különböző irodalmi, költői leírások alapján a táj szépségének bemutatására is hangsúlyt kell fektetni. „Tündéri kohó" – írja *Illyés Gyula.* Mit írt ő, mit írt *Vörösmarty* erről a vidékről? Kik írtak eddig egyáltalán? Én is ezeket kezdtem el böngészni. Szeretném, ha a mai fiatalok is rácsodálkoznának erre!

– *Van-e meghatározó élménye a bonyhádi évekből?*

– Rengeteg meghatározó élményem volt, így volt ez felnőttkoromban is. Két dolog volt jellemző életemre: „futtattak és maceráltak". Mikor itt, a bonyhádi gimnáziumban voltam igazgató, akkor is sok támadást kaptam. Tanárként, igazgatóként is nagyon szigorú voltam. Ezek után a Perczel Mór Közgazdasági Szakközépiskolába kerültem, de mindig is a gimnáziumot tekintettem az igazi otthonomnak. Több helyre hívtak tanítani, igazgatónak is, később a gimibe is.

A legszebb emlékeim az általam tanított diákokhoz kötődnek. Sok jó tanítványom volt, akik miatt szerettem ezt a foglalkozást. Említhetném *Bárdi Lászlót,* aki a Föld keleti részének egyik legkiválóbb, nemzetközileg elismert szakértője, *Szita Lászlót,* aki helytörténettel foglalkozik, *Zeke Gyula* írót vagy éppen *Mező Lajost,* Munkácsy-díjas mérnököt.

– *Sokat publikált…*

– Igen, van is erről összesítésem. Tizenkét önálló kötetem jelent meg, Perczel Mórról – Vörösmartyval együtt – huszonötször, a gimnáziumról negyvenötször írtam. *Tündéri kohó* cím alatt negyvenkét alkotásomat olvashatták, ezenkívül másról is írtam. Összesen százhetvennégy munkám van.

– *Sokat jár ide az iskolába. Mi a véleménye a mai fiatalokról?*

– Brrrr! (nevet)

– *Sokan reménytelennek látják ezt a nemzedéket. Miben, hogyan kellene, lehetne változtatni?*

– Nem a gyerekek tehetnek róla. Nincs fegyelmezési eszköz a tanárok kezében, régen ez nem így volt. Nagyon sok probléma van a tanítási módszerekkel is. A fiatalok keveset beszélnek, kommunikálnak, nincs felelés. Nem tudnak beszéd közben mondatokat fogalmazni, sok töltelékszót használnak, sokat „őznek". Nem találják a hangsúlyt, rosszul mondják a szöveget, ami nagyon zavaró.

* * *

Laci bácsi záró gondolatait hallgatva már előre azon izgultam, hogy én, a reménytelen nemzedék egy tagja írásommal vajon megfelelek-e a szigorú tanár úr követelményeinek. Bízom abban, hogy a *Pályám emlékezete* című könyvet hamarosan a kezemben tarthatom, de így olvasatlanul is ajánlom minden kortársamnak, ha ebben a mai világban ritka értékekkel szeretnének találkozni.

■ Tornóczky Márton
Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, 10/c

Minden második német fiatal hisz Istenben

A Bertelsmann Alapítvány vallási mutatója szerint Németországban minden második fiatal hisz Istenben és az örök életben. Hétezer keresztény, illetve nem vallásos, 17–21 éves fiatal adott választ a felmérés kérdéseire.

A Bertelsmann Alapítvány december 15-ei gütersloh-i jelentése alapján a megkérdezett hívő fiatalok több mint 50 százaléka személyesen tapasztalta Isten jelenlétét az életében. A felekezetekhez nem tartozó fiatalok 15 százaléka is rendelkezik valamilyen Isten-tapasztalattal a kérdőív szerint. A keresztények több mint fele hiszi, hogy Isten nem puszta ideaként, hanem személyesen jelen lévő Isten. A megkérdezett nem vallásos fiatalok egytizede vallotta hasonlóképpen.

A 14 és 17 éves kor közötti katolikus fiatalok 41 százaléka mélyen hisz Istenben, a hasonló korú evangélikus fiataloknak 35 százaléka tett tanúbizonyságot mély hitről. A katolikus és az evangélikus fiatalok 40 százaléka „közepesen erősnek" tartja hitét. A 18–21 éves katolikusok fele, az egykorú evangélikusok 42 százaléka tartja erősnek istenhitét.

A Bertelsmann Alapítvány által közölt adatok szerint a megkérdezett hívő fiatalok nagyon fontosnak és értékesnek tartják a vallásgyakorlást. A katolikusok több mint 50 százaléka, az evangélikusok 39 százaléka hangsúlyozta a szentmise, illetve az istentisztelet jelentőségét. A felmérés szerint az ifjú katolikusok 60–65 százaléka s az evangélikusok 50 százaléka szerint is nagyon fontos a személyes imádság.

▶| *Forrás: Magyar Kurír*

Levél egy évfolyamtárshoz

Korossy Józsefnek, Szekszárd
Kedves Évfolyamtársam!

Megköszönve leveledet úgy érzem, a gyógyításról kell beszélnünk. A test gyógyításakor elvárjuk, hogy „a beteg kapjon korrekt tájékoztatást az állapotáról és választ minden kérdésére" – ehhez hasonlóan a lelki beteg is kapjon fájó kérdéseire feleletet. De a kérdés az, hogy ki tud a lelki kérdések terén hathatós segítséget nyújtani.

Beszélünk a közmondás alapján arról, hogy „minden ember saját sorsának kovácsa", viszont nem szólunk arról, hogy minden ember saját betegségének gyógyítója, de az „egyetemes papság" elve alapján nemcsak önmagunk hitét erősítjük napi igeolvasással, de mint testvérek egymást vigasztalhatjuk is.

Most térek rá kérdésemre: csak felavatott lelkész teheti ezt eredményesen, vagy fordulhatunk a gyülekezet tagjaihoz is az „egyetemes papság" elve alapján?

Te, kedves József, végigjártad velünk a teológián az öt évet hűségesen, azután Urunk másfelé irányította életedet. De akik beállhattak avatás után a lelkészi szolgálatba, úgy éreztük, hogy évfolyamunk közösségében, szívünkben benne maradtál. Ha nem végeztél is „Luther-kabátos" szolgálatokat, de a szekszárdi gyülekezetben végzett szolgálatodon átszűrődtek a teológián hallottak, tanultak, és adott esetben aktualizáltad ezeket, és választ adtál a hozzád forduló testvéreknek lelki kérdésekben, pásztori segítséget nyújtottál tanácstalanoknak. Bár nem részesültél lelkészavatásban, mégis pásztora lehettél az eltévedteknek. Lelkipásztora. Így állhattál mindenkor a szekszárdi gyülekezet megválasztott lelkészei mellé is, mint aki szolgálni akar, asszisztálni, „Krisztus testében" élő tagként.

Visszagondolva a soproni gyülekezetben tett szolgálatomra, hálát adhatok Urunknak, hogy olyanok is álltak mellettem a gyülekezet presbitériumában, akiknek teológiai végzettségük volt, noha nem felavatott lelkészként munkálkodtak.

Előttem áll még dr. F. Károly mint teológiát végzett, de fel nem avatott, aki doktorált egyházunk énekkincséből. Gyülekezeti kiállítást rendezve két nyelven útmutató könyvecskéket írt. Közben hitvesével otthonokban látogatott hűségesen. Mint nyugdíjas tanár kitűnt hitbeli aktivitásával.

D. Zoltán bácsi gimnáziumi tanárként teológiát végzett, és még kilencvenévesen is énekelt gyülekezeti énekkarunkban.

H. Elek gyülekezetünk felügyelőjeként élte meg mindazt, amit soproni teológusként tanult, és bár a postán vezető tisztségben kereste meg a mindennapit, a gyülekezet egyik „vezető postásaként" felügyelte és kézbesítette Isten „küldeményeit" veszélybe került templomunk felújításánál és a finn testvér-gyülekezeti kapcsolatokban… Mindhármuknak a soproni temetőben mondhattam köszönetet szolgálatukért, adhattunk hálát értük Urunknak!

Neked, szeretett évfolyamtársam, megköszönöm, talán sokak nevében is, hogy az évenkénti találkozókon pásztori hangvételű szavaiddal, szeretetteljes soraiddal bizonyságát adod: közénk tartozol. Amikor fülemben cseng még egy szekszárdi hittestvér pozitív nyilatkozata rólad, szívemben erősödik a meggyőződés: szolgálatunk nem hiábavaló az Úrban!

Szeretettel ölel:

■ Szimon János

Fogadott testvérek

Emlékszünk még *Lázár Ervin* „tizenkét nagyon testvérére"? Akik Szegény Dzsoni meséjében folyton érezték egymás fájdalmát, kínlódását, terheit? És akik végül megtalálták a kulcsot ahhoz, hogy ezt a furcsa tulajdonságukat hogyan tudnák egymás javára fordítani?

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer két gyülekezet. Az egyik egy kicsi magyarországi faluban tengette nem könnyű életét a „puha" diktatúra idején, a másik virágzó gazdaságban élt Finnországban, egy nagy egykori iparvárosban. Az egyikük kisebbségi egyházhoz tartozott, a másikuk államegyház részeként tevékenykedett. Hogy, hogy nem, egyszer csak elhatározták: ők bizony szeretnének testvérek lenni!

Kezdődhetne így is ez az igaz mese, ha a karikatúrákról jól ismert, szemmel és szájjal rendelkező templomokra gondolunk. De ez a testvéri kötelék hús-vér emberek gyümölcsöző kapcsolatából született: elsősorban *Csepregi Béla* és *Paavo Viljanen* lelkészek hosszú, hűséges barátságából. Még ösztöndíjas teológusokként barátkoztak össze Finnországban, illetve Magyarországon az 1930-as években, majd egész életük folyamán ápolták barátságukat, a leglehetetlenebb történelmi körülmények között is.

Csepregi Bélát 1953-ban Sárszentlőrincre helyezték, Paavo Viljanen pedig tamperei lelkész lett a hatvanas években. Ekkor épült fel a Kaleva gyülekezet hatalmas, tört fehér színű temploma. A finn lelkész 1973-ban meghalt, a két gyülekezet mégsem vesztette egymást szem elől. 1981-ben pattant ki az ötlet *Ulla-Sirkka Kontio,* egy magyarul nagyon jól beszélő Kaleva gyülekezeti tag fejéből, hogy Sárszentlőrinc és Kaleva fogadják hivatalosan is testvérekké egymást. És ezzel megszületett a legelső finn–magyar testvérgyülekezeti kapcsolat, amelyet a mai napig több mint ötven újabb követett.

Szép ez az igaz mese, ugye? A sárszentlőrinci gyülekezet jelenlegi lelkésze, *Karl Jánosné Csepregi Erzsébet* és két lánytestvére, *Csepregi Piroska* és *Márta* úgy gondolták, hogy könyvbe kellene mindezt foglalni, pontosabban össze kellene gyűjteni mindazoknak az embereknek az emlékeit, elbeszéléseit, akik részesei lehettek ennek a testvéri köteléknek. A könyv nemrégiben meg is jelent *Isten hozott – Tervetuloa* címmel, a Sárszentlőrinci Evangélikus Egyházközség kiadásában. Huszonöt év élményeit tartalmazza magyarok és finnek tollából. Az összes írás két nyelven található meg a kötetben.

Izgalmas történelmi utazás ez az emlékgyűjtemény. Az első úti beszámolók 1983-ból származnak, amikor egy népes lőrinci csapat Finnországba látogathatott. Sejthetjük, hogy milyen elementáris élmény volt a nyolcvanas évek elején a kis faluban élőknek, de akár budapestieknek is egy nyugati országba utazni, méghozzá ennyire messzire és ennyire más természeti, kulturális környezetbe. A finneknek ugyanakkor különleges volt megismerkedni a szocialista rendszerben élő Magyarországgal, az itteni evangélikusággal és rácsodálkozni a hitüket őrizni akaró magyar evangélikusok állhatatosságára, elkötelezettségére. A beszámolókból kiderül, hogy mindkét fél mennyire sokat kapott ebből a találkozásból, illetve a találkozások sorozatából. Egészen 2007-ig követhetjük nyomon a két gyülekezet közös múltjának alakulását.

A testvérgyülekezetek fontos nyomokat hagytak egymás életében. A Kaleva gyülekezetben magyar kör alakult, amelynek a rendszeres összejövetelein a résztvevők magyarul tanulnak, ismerkednek Magyarország történelmével és kulturális értékeivel. A sárszentlőrinci kötődésűek közül szintén többen megtanultak finnül, néhányan hosszabb időt töltöttek Finnországban.

A könyv ugyanakkor szélesebb kitekintést is ad: az első fejezet általánosságban számol be a finn–magyar egyházi kapcsolat létrejöttéről és máig tartó hatásáról. *Kertész Botond* írása az Evangélikus Országos Múzeum e témát feldolgozó kiállításához készült.

Végül pedig ugorjunk vissza Lázár Ervinhez. A sárszentlőrinciek különösen is ragaszkodnak a meseíróhoz, mivel szülőhelye, Alsóracegres közvetlen szomszédságukban található. A Kaleva gyülekezet egyik lelkésze, *Simo Koho,* aki évtizedekig lelkesen végezte a testvérgyülekezetek közötti kapcsolattartás szerteágazó feladatait, nemrég besétált egy magyarországi könyvesboltba, és vett magának néhány Lázár Ervin-kötetet. Aki nem hiszi, járjon utána!

■ Mády Erzsébet

Isten hozott – Tervetuloa. Testvér-gyülekezeti kapcsolatunk 25 éve. Kiadta a Sárszentlőrinci Evangélikus Egyházközség, 2009. Kapható az egyházközség iratterjesztésében (7047 Sárszentlőrinc, Petőfi u. 45.) és a Huszár Gál könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.). Ára: 1500 forint.

Hajléktalanok a francia plébániákon

Anélkül, hogy át akarnák vállalni a meglévő szociális háló feladatait, több franciaországi plébánia is átmeneti szálláslehetőséget nyújt a hideg által fenyegetett hajléktalanok számára.

A hívek hívták fel a figyelmet a problémára. Egy házaspár addigra már csaknem két hete húzta meg magát éjszakánként a grenoble-i Feltámadás-templomban. A hatvan év körüli pár aggasztó helyzete együttérzést ébresztett a hívekben, és a plébánoshoz fordultak segítségért.

> **Nemcsak hogy nem volt nehéz önkénteseket találni, de a kezdeményezés olyan fiatal párokat is megmozdított, akiket azelőtt szinte soha nem láttunk a templomban, illetve eddig soha nem vettek részt hasonló akciókban…**

A hetvenéves *Marcel Schlewer* úgy ítélte meg, hogy ebben a nagy hidegben „nem hagyhatja annyiban" a dolgot. A városházához fordult, ahol a városi lakosságsegítő központhoz irányították őt, ott viszont a hajléktalanokat segítő non-stop telefonos szolgálat megkeresését javasolták, mivel a hideg miatt megnövekedett szállásigények következtében ők maguk is helyhiánnyal küzdöttek… Akkor a plébános úgy döntött, hogy kinyitja a Szent István-templomot, és ott fogja elszállásolni őket.

Az elhatározást már másnap tett követte. Ezt a templomot szertartási célokra csak évi két-három alkalommal használják, a fennmaradó időben pedig kulturális kiállításoknak ad otthont. „Az asszony megölelt örömében" – meséli Schlewer, aki csak annyit tudott az általa befogadott házaspárról, hogy több hónapja nincs állandó lakhelyük. „Nem folytattam nyomozást velük kapcsolatban" – mondja a plébános, és döntését *Máté evangéliumának* szavaival indokolja: *„Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjaztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem."*

Noëlle Guiguet polgármester-helyettes, aki egyben a Francia Karitász egyik helyi rádiójának munkatársa, többet is tud erről a párról: a férfi azelőtt vasutas volt. „Helyzetük komolyan elgondolkodtatta a városházán és a plébánián dolgozókat – meséli. – Szembe kellett néznünk azzal a jelenséggel, hogy amiként ez a házaspár is, bárki az utcán találhatja magát egyszerűen azért, mert nem tudja tovább fizetni a lakbért."

Az egyház ugyan nem tekinti feladatának a fedél nélkül maradt emberek befogadását, a házaspár mégis több mint egy hónapja a templomban alszik. A hívek pedig ellátják őket: hoznak nekik élelmet, buszjegyet…, amíg a pár arra vár, hogy egy hajléktalanokat segítő szervezet be tudja fogadni őket. A hasonló sürgős esetek kezelésére a Párizsi Főegyházmegye már második alkalommal indította el a *Téli segítség* nevű programot. *André Vingt-Trois* bíboros kérésére *Olivier Ribadeau-Dumas* lelkipásztor arra hívta fel a plébániákat, hogy nagy hideg esetén adjanak szállást a fedél nélkül élőknek – írja a *La Croix.*

Párizsban több plébánia is részt vesz a programban. A 20. kerületi Saint-Joseph-des-Nations plébánia egyetlen közösségi terme, melyben napközben pasztorációs megbeszéléseket és hittanórákat tartanak, esténként hálóteremmé alakul az utcán élő emberek befogadására. „Nincs túl sok helyünk, de azért boldogulunk – mondja a hatvanéves *Micheline Brémond,* aki a szolidaritási akciókért felelős a plébánián. – Tavaly már befogadtunk egy férfit. Nem bírtuk nézni, hogy az utcán alszik. Idén tíz ágyat helyeztünk el."

A plébános pedig adakozásra szólított fel. Egész segítő hálózat alakult: egyik plébánia matracokat és ágyneműt küldött, a másik pénzt adott, egy önkéntes csoport pedig ügyeletet szervezett: minden éjjel másikuk alszik az elszállásolt emberekkel, amíg tart a nagy hideg. Egy másik csoport a rendrakást végzi el a teremben minden reggel, az idősebbek pedig az esti leves elkészítését vállalták.

„Nemcsak hogy nem volt nehéz önkénteseket találni, de a kezdeményezés olyan fiatal párokat is megmozdított, akiket azelőtt szinte soha nem láttunk a templomban, illetve eddig soha nem vettek részt hasonló akciókban – folytatja Micheline Brémond. – Az összefogás a keresztény vallás keretein is túlnyúlik – meséli örömmel. – Az arab zöldséges, miután hallott az akcióról, az összes zöldséget ingyen adta, amikor az egyik apáca hozzá ment vásárolni. A pékünk pedig, aki szintén muzulmán, egy halom kenyeret és croissant-t küldött nekünk!"

A kezdeményezés a Saint-Joseph-des-Nations plébánia már működő segítő rendszerére épült. A hívek jól ismerik az elszállásolt fedélnélkülieket, mivel azok közül kerülnek ki, akiknek a közösség már hét éve oszt ingyen reggelit minden vasárnap délelőtt. „Úgy fogadjuk őket, mint a barátainkat, hiszen azok is. Együtt vacsorázunk, ők pedig segítenek utána elmosogatni, mint egy családban – mondja még Micheline Brémond. – A tél végén nehéz lesz újra az utcára küldeni őket" – teszi hozzá.

„A tél nagyon nehéz időszak a hajléktalanoknak, de nem csak ilyenkor kellene segíteni őket, hiszen nyáron ugyanannyian halnak meg közülük, mint ilyenkor" – nyilatkozza *Philippe Ravant,* a Francia Karitász Antonyban működő rádiójának munkatársa. Antonyban (hatvanezres város Párizstól nyolc kilométerre délre) a Karitász és a Saint-Saturnin plébánia négy éve tart fenn telente éjszakai szállást a fedél nélküliek számára. A plébánia egyik épületében hét ágyat helyeztek el erre a célra. A rászorulókat telente legalább egy hónapon keresztül fogadják, és társadalmi munkát igyekeznek találni nekik. Az éjszakai ügyeletet itt is önkéntesek vállalják, akik szakmai képzésben is részesülnek (a drogfüggőség, az erőszak kezelési módjai stb.).

„Mindjárt az elejétől arra törekedtünk, hogy a Karitász gyakorlott önkénteseinek munkájába bevonjuk a híveket és a város többi lakóját is – folytatja Philippe Ravant. – A célunk az volt, hogy megváltoztassuk az emberek véleményét a hajléktalanokról. Lehetővé vált, hogy az akcióban részt vevő önkéntesek a misén is beszámolhassanak a tapasztalataikról, melyeknek így sok ember válhatott fültanújává." Barátságok is szövődtek az önkéntesek és a hajléktalanok között, a kezdeményezésnek köszönhetően pedig a múlt évben két embernek sikerült lakóhelyet, másik kettőnek pedig munkát találnia.

Forrás: Magyar Kurír

HIRDETÉS

„Ti vagytok erre a tanúk” (Lk 24,48)

Imahét a Krisztus-hívők egységéért 2010

Az ez évi ökumenikus imahét megnyitó istentiszteletére január 17-én, vasárnap 18 órakor kerül sor a budapesti Deák téri evangélikus templomban. Szentbeszédet mond *dr. Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek. Igét hirdet *dr. Szabó István,* a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke. Az istentisztelet liturgiájában a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) tagegyházainak püspökei, vezető lelkipásztorai vesznek részt.

Minden érdeklődő testvérünket szeretettel várjuk!

Dr. Bóna Zoltán, a MEÖT főtitkára

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a 2009/2010-es tanév tavaszi szemeszterében folytatódik a *teológiai továbbképzés egyházi iskolákban és óvodákban dolgozó pedagógusok részére* elnevezésű, akkreditált pedagógus-továbbképzési program. A 4 féléven át tartó, 120 órás képzésbe új résztvevők is bekapcsolódhatnak. A képzés díja 50 000 Ft/félév, ennek felét a Magyarországi Evangélikus Egyház fizeti. Jelentkezési határidő: 2010. február 1. Bővebb információ, valamint jelentkezési lap igényelhető az elvira.gombocz@lutheran.hu e-mail címen, valamint az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3., tel.: 1/469-1050, fax: 1/363-7454).

A hónap könyve – januárban
a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Hullámhossz

Vásárolja meg a hónap könyvét
kedvezményesen! Eredeti ára: 1600 forint.
http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

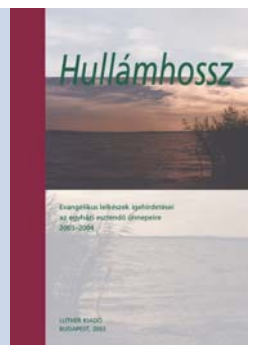

HIRDETÉS

Luther-konferencia – teológia nem csak teológusoknak

Január 29–30., Révfülöp, Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ

Hagyománnyá vált, hogy január utolsó hétvégéjén a lutheri teológia és egyházi gyakorlat áll mindennek a középpontjában a révfülöpi intézmény falai között.

- *Hogy segít Luther a mai bibliaolvasóknak – dr. Fabiny Tibor professzor*
- *Luther életének és műveinek magyar vonatkozásai – dr. Korányi András egyetemi docens*
- *Minta-e Luther istentiszteleti rendje a mai evangélikusságnak? – dr. Hafenscher Károly lelkész*
- *Luther álláspontjának változása a kettős birodalom tanításában a parasztháború után – Véghelyi Antal lelkész, teológiai referens*

Igehirdető az áhítatokon: *Isó Dorottya,* a rendezvény háziasszonya. A záró istentiszteleten *Ittzés János* püspök szolgál.

A részvételi díj teljes ellátással 5000 Ft. Jelentkezni lehet a revfulop@lutheran.hu címen.

Istentiszteleti rend • 2010. január 10.

Vízkereszt ünnepe után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Róm 12,1–5; Ézs 42,1–9. Alapige: Mt 5,13–16. Énekek: 371., 361.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Jorsits Attila; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Iványi Miklós; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetések) dr. Kránitz Mihály; **VII., Városligeti fasor 17.** de. háromnegyed 10. (angol nyelvű) Aradi György; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 11. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Jorsits Attila; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Balogh Éva; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Grendorf Péter; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: Boda Zsuzsa

In memoriam Gáncs Aladár

(1925–2009)

Tavaly december 17-én eltávozott közülünk *Gáncs Aladár* lelkész-orgonista. Életútja papi házból indult. Édesapja, id. Gáncs Aladár is lelkész volt, a magyar belmissziónak egyik neves személyisége. Fia innen ismerte és szerette meg a papi pályát, s ezt a szeretetet adta tovább saját fiának, *Péternek,* aki szintén a lelkészi hivatást választotta.

Gáncs Aladár kettős kötődésű ember volt: lelkész és egyházzenész. Ezt a kettős kötődést azonban nem megosztott szívvel élte. Nyugdíjba vonulásáig hol a szószéken, hol hitoktatóként, hol orgonistaként szolgálta a gyülekezetet. Szolgálati helyei: Baja, Budapest-Kelenföld, Csepel, Nyíregyháza, Budapest-Fasor.

Luther teológiájának elkötelezett híveként prédikált. Lelkészi körökben ismerték áldott „egyoldalúságát”. Nem ismert kompromisszumot: a tiszta evangéliumot hirdette, és ezt az evangéliumot várta a hangzó igében is mint hallgatója az igehirdetésnek. Az általa hirdetett evangéliumot a missziós, evangélizációs szándék fűtötte át. Nem véletlen, hogy éveken keresztül írta az *Evangélikus Élet* számára az *Élő víz* című rovat ébresztő és hitmélyítő cikkeit, amelyek könyv formájában is megjelentek. Noha soha nem volt önálló parókiája, lelkipásztor maradt élete végéig mindazok számára, akikkel csak találkozott.

A lutheri teológia mellett másik nagy szerelme az egyházzene volt.

Ebben is legjobbat kereste, és találta meg *Bachban* az igazi evangélikus egyházzenét. Könyvet is írt Bachról *Az ötödik evangélista?* címen. Bach műveit orgonálta legszívesebben. Életének utolsó szakaszában az ő kantátáit hallgatta, elemezte. Ebben az elemzésben találkozott a teológus és a muzsikus.

Zenei kérdésekben sem ismert kompromisszumot. Divatos irányzatoktól távol tartotta magát, és konzekvensen csak a legnemesebbet kereste. Nyíregyházi szolgálata alatt az énekkari munka volt tevékenységének súlypontja. Az énekkar ekkor ismerkedett meg sok lutheránus egyházzenei alkotással. A kórus kottatárát kibővítette, és így a Bach-kantáták előadására is sor kerülhetett. Az általa kezdeményezett „orgonafélórák” a városban is jelentős kulturális eseménynek számítottak.

Életét végigkísérte az orgonajáték. Főként a korálirodalom gyöngyszemeiből válogatta repertoárját. Kereste a nemes orgonahangzás titkát. Rajongott a műemlék orgonákért. Ha hírét vette egy régi szép orgonának, az ország túlsó felébe is elutazott, hogy a nemes hangszert megszólaltathassa. Nyugdíjba vonulása után rendszeresen játszott a Deák téri orgonán, melynek hangjában őszintén gyönyörködött. A szép orgonahangról rajongással és hosszan tudott beszélni.

Gáncs Aladár eltávozott közülünk, de emlékét szívünkben őrizzük. Az *Evangélikus Élet* 2009. november 22-i számában arról írt, hogy életünk végén nem a halál vár ránk, hanem a Jézusban boldog örök élet. Így készült utolsó napjaiban a kedves Urával való találkozásra.

■ Trajtler Gábor

„…az Úr nagy köveket hullata rájok”

Meteoritok és tektitek kiállítása Vácott

„Mikor pedig futnak vala ők Izráel előtt a bethoroni lejtőn, az Úr nagy köveket hullata rájok az égből egész Azekáig, és meghalának.” (Józs 10,11; Károli-fordítás)

Az ifjabb nemzedék olvasóként, az idősebbek gyermekeik, unokáik révén ismerhetik a *Süni* és a *Vadon* című ismeretterjesztő lapokat. A színvonalas kiadványok hátterét a természettudományokat a gyakorlatban művelő, valamint azokat népszerűsítő szervezet, a Göncöl Alapítvány jelenti. A szervezet központjában, a váci Duna-parton található Göncöl Házban állandó kiállításként látogatható *A Földanya ékességei* című geológiai tárlat, melyen közel ezer darab kőzet, színes ásvány, sok millió éves ősmaradvány, sőt még dinoszaurusz-lábnyom is látható.

A kiállítás bemutatja a Föld felszínét kialakító eseményeket, a legfontosabb és legjellemzőbb anyagokat, az élővilág fejlődését, az egyes ásványképződési folyamatokat, átfogó képet adva a felszíni és a felszín alatti világ kincseiről, a Föld történetéről. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium a földtani gyűjteményt közérdekű muzeális gyűjteménnyé minősítette, és természettudományi múzeum besorolással múzeumi intézménnyé nyilvánította.

Február 23-ig az önmagában is érdekes állandó kiállítás izgalmas időszaki tárlattal bővül, amely csillagászati vonatkozású földtani leleteket, néhány híres meteorithullás kézzelfogható bizonyítékát mutatja be: az argentin *Campo Del Cielo,* az oroszországi *Sikhote-Alin* és a namíbiai *Gibeon* meteoritok egy-egy darabját.

Ezeken kívül egy furcsa szerzetet is láthatunk: a tektitet. Pontos mivoltáról máig tartanak a viták: gondolták üvegmeteoritnak, egyes tudósok holdi eredetűnek vélték. Valójában óriásmeteoritok földi becsapódásakor megolvadó és akár száz kilométeres távolságra — a nagy hőhatás miatt szó szerint — szétfröccsenő kőzetcseppek. A Földön négy nagy szórási területet ismerünk. Ezek közül csehországi eredetű moldavitok, kínai–vietnami vietnamitok és Egyiptomban fellelt líbiai üvegtektitek tekinthetők meg.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az érdekességek sora a NASA által alkalmazott holdi és marsi szimuláns talajporokkal zárul, melyeket Észak-Arizonában és a Hawaii-szigeteken gyűjtöttek, és amelyeknek a tulajdonságai (színe, szemcseeloszlása) kísértetiesen hasonlatosak az egyes planéták felszínén található portakaróhoz.

A tárlat munkanapokon 8 és 16 óra között, valamint előre bejelentett csoportok számára a nyitvatartási időn kívül is látogatható. A váci Göncöl Ház Természettudományi Múzeuma az Ilona utca 3. szám alatt található. Az előzetes bejelentkezés telefonon (27-512-034, 20-772-7982) vagy e-mailben (kmcs@goncol.hu) lehetséges. A belépőjegy ára vezetés nélkül 100 Ft/fő, vezetéssel 390 Ft/fő, nyitvatartási időn kívül 450 Ft/fő. Az érdeklődők limitált mennyiségben beszerezhetnek meteoritdarabokat a kínai hullású *Nantan* vasmeteoritból, valamint vietnamit tektitekből.

■ Rezsabek Nándor

Japántól Nagykörűig

Interjú Simó Áron környezetgazdálkodási agrármérnökkel (2.)

Rovatunk legutóbbi számában *Simó Áron* a mezőgazdasági termelők és a vásárlók között kialakuló közvetlen kereskedelem elvi alapjairól beszélt. A téma nemcsak környezetvédelmi és társadalmi szempontból fontos, hanem azért is, mert szeretnénk egészséges élelmiszereket fogyasztani.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

– Közvetlen kereskedelem mindig is létezett, vagy ezt valakinek ki kellett találnia?

– Sokan még ma is a saját kertjükben termesztik a levesbevalót, de persze élelmiszerkereskedelem régóta létezik. A távoli tájak csemegéit kereskedőktől lehetett megvenni, de a falvakról városokba behozott zöldségeket és gyümölcsöket a termelők árusították, vagyis ez magától értetődően közvetlen kereskedelem volt. Aztán jött a fogyasztói társadalom. Talán nem véletlen, hogy a modern kori közvetlen kereskedelem a „túlfejlett" Japánban és Amerikában alakult ki az 1960-as, 70-es években, azután a nyugat-európai országok következtek.

– Magyarországon mikor kezdődött valami hasonló?

– Amiről én tudok, az éppen Gödöllőn indult, de még jóval azelőtt, hogy oda jártam volna egyetemre. 1998-ban a gödöllői egyetem Környezetgazdálkodási Intézete a várostól nem messze létrehozott egy biokertet, amelynek vezetője az angol *Matthew Hayes* lett, aki akkor már évek óta Magyarországon élt. Matthew – az egyetemen mindenki így ismeri – a biotermesztés mellett kezdettől fogva azzal is próbálkozott, hogy meghonosítsa a „közösség által támogatott mezőgazdálkodást". Mindjárt talált öt-hat családot, amelyek rendszeres vásárlóvá váltak, és egyúttal rendszeresen meg is fordultak a völgyben, személyesen meggyőződve a termesztési módszerekről.

– Most eszembe jutott, hogy a közelmúlt nagykörűi meggymentő akciója is a közvetlen kereskedelem kategóriájába sorolható. De ezt nem a biotermékek iránti kereslet váltotta ki, hanem a magyar gazdák kiszolgáltatottsága.

– Igen, tényleg az történt, hogy 2008 nyarán a közép-tiszai Nagykörű meggytermelőinek a felvásárlók elképesztően alacsony árat adtak volna a gyümölcsért. Akkor már létezett a Szövetség az Élő Tiszáért – röviden Szövet – nevű egyesület, amely a Tisza mentén élő emberek megélhetését akarja segíteni, de egyúttal a folyó ökológiai állapotának javításáért is küzd. *Kajner Péter* és munkatársai elkezdték szervezni, hogy egy teherautónyi meggyet felhoznak Pestre eladni, és ezt számítógépes levelezőlistákon is meghirdették. Aztán kiderült, hogy akkora az érdeklődés, hogy a meghirdetett napon reggel 9-ig 4,5 tonna meggy fogyott el 170 forintos áron.

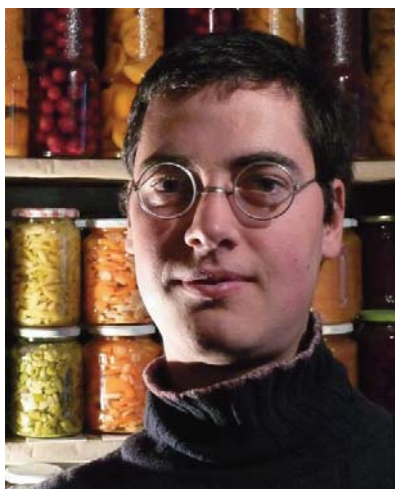

– Ez ugye jóval olcsóbb, mint amennyiért akkoriban a piacon meggyet lehetett kapni?

– Fele-harmada volt a piaci árnak, de a nagykörűiek így is jóval több pénzhez jutottak, mint amennyit a felvásárlóktól kaptak volna. Persze ebben az akcióban különféle elemek keveredtek. Biztosan voltak, akik csak az alacsony ár miatt mozdultak meg, nagyon sokan viszont a magyar gazdák iránti szolidaritásból vásároltak. Ez mindig összefonódik a környezeti szemponttal is, hiszen sokan tudatában vannak, hogy mennyivel nagyobb szennyezéssel jár, ha külföldről szállított gyümölcsöt vásárolnak. Talán nem is fontos, hogy pontosan elkülönítsük, ki miért indult el korán reggel meggyet venni.

– Szigorú értelemben nevezhető-e ez az akció közvetlen kereskedelemnek? Hiszen itt legfeljebb a gyümölcstermesztők egy részével voltak kapcsolatban a vásárlók.

– Ez igaz. Az akció sikerén felbuzdulva a szervező egyesület más termények, sőt kézműves áruk eladásába is besegít, és a minőség szavatolása érdekében létrehozták az Élő Tisza védjegyet. De az országban többfelé megindultak hasonló célú kezdeményezések. A Duna–Tisza közi homokhátságon tulajdonképpen egy internetes adatbázist alakítottak ki. Egy honlapon megtalálható a termelők neve, elérhetőségük és az, hogy milyen termékeket árulnak. A fogyasztó így tud kapcsolatba lépni a termelővel, aztán megállapodnak a továbbiakról.

– A zöldségen és gyümölcsön kívül más termékeket is be lehet szerezni közvetlenül a termelőktől?

– Mézet mindenképpen. A tejtermékekkel és húskészítményekkel is próbálkoznak. Egyre több a tejautomata, amit sokszor a termelő tölt fel. Nagy előnye, hogy a palackot a vásárló viszi, így nem keletkezik csomagolási hulladék. De az állati eredetű termékek értékesítését megnehezítik a sokszor értelmetlenül szigorú higiéniai és állatjóléti rendelkezések.

– Mi az, amit az új év első napjaiban a hozzám hasonlóan nyitott, de mezőgazdasági ügyekben nem jártas városiaknak javasolni tud? Hogy kezdhetünk el részt venni a közvetlen kereskedelemben?

– Figyeljenek a civil szervezetek által megszervezett lehetőségekre, és éljenek velük! De én legalább ilyen fontosnak tartom a személyes kapcsolatok kialakítását. Ha máris vannak ismerőseik az őstermelői piacon, akkor kérdezzék ki őket. Ha lehet, akkor ismerjék meg, hogy hol, milyen körülmények között termesztik áruikat. Innen már csak egy lépés, hogy néhány család összefogjon, és biztos, hosszú távú vásárlóvá váljon. Vidéken talán még könnyebb megszervezni, hogy a családok felváltva intézzék az árubeszerzést. Mindenképpen annak a híve vagyok, hogy közeli gazdákkal lépjenek kapcsolatba, így kisebb lesz a szállítási költség és a környezetszennyezés.

– Legutóbb említette, hogy Önöknél, a plébánián is működik egy „bevásárló-közösség". Arra nincs példa, hogy a városi gyülekezetek tagjai a közeli falusi gyülekezet közvetítésével jutnak jó minőségű zöldségekhez, gyümölcsökhöz?

– Ilyen típusú „közvetlen kereskedelmet" nem ismerek, de nagyon örülnék, ha gyakori lenne a katolikus és a protestáns egyházakban is. Nem mintha csak a keresztény emberek bízhatnának egymásban, de egyházi keretek között könnyebb a kapcsolatteremtés, és a bizalom légköre is adott.

■ Gadó György Pál

Ötven év a karzaton

A templomban nincsenek foglalt helyek, mégis mindenki számára megvan az a pad, amelyben ülni szeret az istentiszteletek alkalmával. Szeretjük a helyünket talán azért, mert már az őseink is ott ültek, vagy csupán azért, mert megszoktuk. Az ok végül is mellékes, a lényeg, hogy mindenképpen ragaszkodunk a padunkhoz. Nem is jó belegondolni abba, hogy valakinek ötven év után kell egy templomban új hely után néznie. Meglehetősen lehetetlen feltevés ez, mégis van ilyen.

FOTÓ: SÁGHY BALÁZS

Ez a helyzet adódott a domonyi evangélikus gyülekezetben, ahol *Remenár Sándor* testvérünk ötven év után úgy döntött, új hely után néz Istennek abban a hajlékában, amelybe világ életében járt. Ez a helykeresés nem a gyülekezet tagjainak tudta nélkül történik. Nem arról van szó, hogy Sándor bácsi egyszerűen megunta régi helyét, és egyik sorból átül a másikba. Ő bizony a karzaton lakó öreg barátjának ülőhelyét, az orgonának a kántori padját hagyta el. Ilyen helyzetekre szoktuk azt mondani, hogy nem mindennapi esemény. Éppen ezért nagy figyelem kíséri a történéseket: vajon hol fogja megtalálni új helyét a régi kántor?

Ötven évet nem lehet áttekinteni egy ilyen újságcikkben, de a kezdeteket mindenképpen fel kell idézni. 1958-ban az akkori lelkész, *Torda Gyula* a falut járva próbált valakit meggyőzni, hogy iratkozzon be a fóti kántorképzőbe. A megüresedő kántori helyre a fiatal kőműves jelentkezett, és vállalta a három hónapos tanfolyamot.

Remenár Sándor 1959 márciusában kapta meg a kántori oklevelet, és ült a domonyi orgonához. Azóta megszakítás nélkül játszotta a korálokat, az előjátékokat. A domonyi gyülekezet nem arról híres, hogy gyakran váltogatja lelkészeit, Sándor bácsi mégis három lelkész ideje alatt szolgálta a gyülekezetet. A helycserére vonatkozó döntést talán ezért sem volt egyszerű meghozni. Ötven év alatt a kéz egybeforrt a billentyűkkel, a láb a pedálokkal. Ennyi idő után egy hangszer az ember részévé válik, szinte „szimbiózisban élnek". Nem lesz egyszerű az elválás, de Sándor bácsi egy része ott marad azon a padon. Ugyanis a kántori szolgálatot nem más veszi át tőle, mint unokája, *Remenár Tamás.*

Január 3-án ünnepi istentiszteleten köszönte meg a domonyi evangélikus gyülekezet Remenár Sándornak ötvenévnyi szolgálatát, és foglalhatta el új helyét az unoka. Sándor bácsinak kívánunk hosszú, békés nyugdíjas életet, és kíváncsian várjuk, melyik padban találja meg új helyét. Isten áldja meg a gyülekezet régi és új kántorát!

■ Valentínyi Mihályné

HIRDETÉS

A Páratlanklub ez évi első alkalmát január 12-én, kedden 18 órai kezdettel tartjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának földszinti termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). Vendégünk *Nagy Zsolt* addiktológiai konzultáns lesz, aki *Függőség – szabadság* címmel tart előadást. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak a Páratlanklub szervezői.

Hamis zöldek

Kihirdették a legrosszabb vállalatok listáját a fogyasztóvédők

A Consumers International 2009-ben öt cégnek ítélte oda a Rossz Vállalat Díjat, mindegyiknek félrevezető zöldreklám miatt.

A Consumers International nevű fogyasztóvédelmi szervezet által idén is kiosztott Rossz Vállalat Díj rámutat néhány világcég felelőtlen viselkedésére. A díjak idén mind a „zöldre mosáshoz" kapcsolódtak.

Az *Audi* nagyszabású reklámkampánya miatt került a dobogóra. A reklám ugyanis azt állítja, hogy mivel az Audi A3 TDI modell „tiszta dízellel" üzemel, ezért ugyanolyan környezetbarát, mint a kerékpározás vagy a buszozás.

A *BP* a nyilvánosság előtt az alternatív energia mellett kardoskodik, miközben csendben kivonja magát a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos főbb projektekből. Eközben nagy összegű befektetésekkel támogatja a fosszilis üzemanyagokat.

Az *easyJet* azért került a listára, mert azt állítja, hogy velük repülni kevésbé környezetkárosító, mint hibrid autóval utazni. Az ominózus állítás egy szemléltető grafikon formájában jelent meg a vállalat honlapján. Miután a BBC rávilágított az állítás hamis voltára, az easyJet szóvivője megígérte, hogy korrigálják a hirdetést, de ez azóta sem történt meg.

Felelőtlen fogyasztásösztönzése miatt került a díjazottak közé a *Microsoft.* Széles körű kampányában reklámozza a *Windows* legújabb, „zöld" verzióját, miközben a fogyasztókat új számítógépek vásárlására ösztönzi. Ez végső soron növeli a vásárlók karbonlábnyomát.

Különdíjban részesült a *CO2 Is Green* (a szén-dioxid környezetbarát) nevű új szervezet, amelynek hátterében az Egyesült Államok fosszilistüzelőanyag-iparának több kulcsszereplője áll. A szervezet reklámfilmjében azt állítja, hogy a megemelkedett szén-dioxid-koncentráció kedvez a környezetnek.

Az eredeti angol *greenwash* kifejezés a *green* (zöld, vagyis környezetbarát) és a *whitewash* (meszelés) összevonásával alakult ki. A kifejezést arra használják, amikor a vállalatok a valósággal ellentétben megpróbálják saját termékeiket és cégpolitikájukat környezetbarátnak feltüntetni. Ez a szervezet szerint nemcsak félrevezeti a fogyasztókat, hanem gyakran felesleges pénzkiadásra is buzdítja őket. A zöldre mosás aláássa a vásárlók cégekbe vetett bizalmát, és meghiúsítja a valódi lépéseket a zöldebb életmód felé – írja közleményében a Consumers International.

A cikk a Tudatos vásárló honlapon jelent meg, ahol további információk találhatók a témával kapcsolatban.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Budafokon január 10-én, vasárnap délelőtt 10 órától a templomban családi vasárnapot tartunk. Ezután a teremben *Szabolcs Attila,* Budafok-Tétény polgármestere tart előadást kerületünk aktuális kérdéseiről. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület következő alkalma kivételesen január 11-én, hétfőn délután fél 6-tól lesz az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) utcáról nyíló előadótermében. Vendégünk lesz *dr. Keszi Krisztina* orvos, aki fél évre hazatért zambiai missziói szolgálatából, és beszámol kint végzett munkájáról. Mindenkit szeretettel vár az egyesület vezetősége.

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, január 11-én, hétfőn 18.30-kor *Börönte Márta* evangélikus lelkész *Az ima: a lélek kapcsolatfelvétele Istennel* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb január 12-én Taizé-ima és énekegyüttlét lesz. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: *http://gyertyafeny.lutheran.hu.*

HALÁLOZÁS

Turcsányi Károlyné (szül. Siklósi Margit) 2009. december 25-én elhunyt. Temetése 2010. január 15-én 10 óra 30 perckor lesz az Óbudai temetőben.

APRÓHIRDETÉS

A győri Öregtemplomban 1950-ben konfirmáltak jelentkezését kérem és várom, a hatvanadik évforduló megünneplése érdekében. *Balogh István,* 1122 Budapest, Határőr u. 65., tel.: 1/375-0299, 30/931-7628, e-mail: ibykos@t-online.hu.

Budapest V. kerületében, a Dorottya utcában 86 m²-es lakás kedvező áron, hosszú távra kiadó. Érd.: Botta, 20/824-8282.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 10-étől január 17-éig

VASÁRNAP

20.00 / RTL Klub
Álmomban már láttalak (amerikai vígjáték, 2002) (105')
Marisa Ventura a gyermekét egyedül nevelő anya, aki egy előkelő manhattani szállodában dolgozik szobalányként. Egy napon aztán a világ a feje tetejére áll – Marisa találkozik Chrisszel, a sármos politikussal, aki a hotelban száll meg, és összetéveszti őt egy vagyonos társasági hölggyel. Chris halálosan beleszeret a lányba, aki nem meri felfedni előtte a tényt, hogy ő „csak" egy egyszerű szobalány.

HÉTFŐ

5.00 / m2
Musica Historica (14')
Tomkins énekegyüttes
5.20 / m1
Hajnali gondolatok
13.00 / M. Katolikus Rádió
Rádiós regénytár. Gárdonyi Géza: A falábú ember
17.00 / Duna II. Autonómia
Arcélek (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2009) (13')
Tempfli József püspök
17.30 / PAX
Családfa (evangélikus családi magazin) (50')
Hitélet és családtervezés
17.34 / M. Katolikus Rádió
Teremtett világ (tudományos ismeretterjesztő magazin)
21.00 / Duna Tv
Az a dolgom, hogy csináljam (magyar dokumentumfilm, 2006) (75')

KEDD

8.40 / Duna Tv
Isten kezében
Elnémult harangok
11.00 / PAX
Én vagyok az Élet
A Zákeus Médiacentrum evangélizációs műsora
14.20 / RTL Klub
A legendás trombitás (amerikai romantikus dráma, 2000) (115')
16.30 / Duna Tv
Szász vártemplomok Erdélyben (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2008) (24')
Szászfehéregyháza
20.00 / Duna Tv
Pánik (magyar romantikus vígjáték, 2008) (94')
22.00 / Filmmúzeum
A misszió (angol filmdráma, 1986) (120')

SZERDA

8.40 / Duna Tv
A történelem útvesztői (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2009) (26')
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…"
A református egyház félórája
14.45 / Duna Tv
Szerzetesrendek Magyarországon – A pálosok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2005) (29')
1. rész
15.30 / Duna Tv
A Városligeti fasortól a milánói Scaláig (magyar dokumentumfilm, 2007) (55')
Peskó Zoltán portréja
1. rész
17.15 / PAX
Jézusnak zenélek (zenés film) (38')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m2
Hajnali gondolatok
8.40 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó) (26')
14.20 / Duna Tv
A világörökség kincsei (német ismeretterjesztő filmsorozat, 1995) (15')
15.10 / Duna Tv
A Városligeti fasortól a milánói Scaláig (magyar dokumentumfilm, 2007) (55')
Peskó Zoltán portréja
2. rész
20.30 / PAX
Anyuka
A Zákeus Médiacentrum dokumentumműsora
21.00 / Duna II. Autonómia
Euripidész: Iphigeneia Auliszban (fekete-fehér, magyar színházi felvétel, 2006) (55')

PÉNTEK

14.20 / Duna Tv
A Vatikán titkai (lengyel dokumentumfilm-sorozat, 2005)
1. rész
Sír a dombon
15.55 / Filmmúzeum
Európa kemping (magyar film, 1992) (72')
16.25 / Duna Tv
Kikötő (kulturális magazin)
17.30 / PAX
Családfa (evangélikus családi magazin) (50')
Rügyek
19.40 / PAX
Sarepta (dokumentumfilm)
20.00 / Duna Tv
Nyakig a pácban (angol vígjáték, 2008) (70')
22.00 / m2
Sorsfordítók (spanyol dráma, 2002) (135')

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében
Rekviem egy tábornokért
14.34 / M. Katolikus Rádió
A katedrális kövei
Antoine de Saint-Exupéry füveskönyvéből Juhász Judit olvas fel
19.05 / Duna Tv
Muzsikás történet (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2009)
20.25 / m2
Presszó (magyar játékfilm, 1998) (103')
20.35 / Duna Tv
Üvöltő szelek (angol romantikus dráma, 1999) (113')
20.40 / m1
Amerikában (ír–angol filmdráma, 2002) (103')

VASÁRNAP

8.10 / MR6 – Régió rádió (Miskolc)
Hitünk és életünk (vallási magazin)
10.55 / m1
Evangélikus magazin
11.20 / m1
Református ifjúsági műsor
12.01 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
20.25 / Duna Tv
Karácsonyi ének (amerikai családi film, 1999) (95')
21.00 / m1
Csak kétszer vagy fiatal (színházi közvetítés, 2009) (96') A József Attila Színház előadásának közvetítése két részben
21.00 / Duna Tv
Az utolsó császár (francia–olasz–angol filmdráma, 1987) (160')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Mit fizessek az Úrnak a sok jóért, amit velem tett? Zsolt 116,12 (Mk 5,20; Mt 3,13–17; Róm 12,1–3/4–8/; Zsolt 96) Egészség, család, barátok, munkahely. Gyakran nem is tudatosul bennünk, hogy mindezek – és számos más, szintén ide sorolható dolog – megléte nem természetes, hanem Isten gondviselésének jele életünkben. Az emberi jótetteket, segítséget szinte „automatikusan" viszonozzuk, Isten szeretete azonban olyan nagy, hogy ő köszönetünk nélkül is eláraszt ajándékaival. De persze ez nem jelenti azt, hogy ne adhatnánk hálát neki, ne dicsőíthetnénk őt, és ne tehetnénk bizonyságot róla…

Hétfő
Tied a menny, tied a föld is, te hoztad létre a földkerekséget és azt, ami betölti. Te teremtettél északot és délt. Zsolt 89,12–13 (Zsid 1,2; ApCsel 10,37–48; Jn 3,14–21) Isten mindenek alkotója. A teremtés legapróbb részleteit a hívők sem ismerik, de elfogadják, hogy a földkerekség eredete és vége az ő kezében van. És mivel azt valljuk, hogy a földet Istenünk formálta, igyekezzünk óvni és védeni környezetünket!

Kedd
Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával a Krisztusban. Ef 1,3 (Ezsd 3,11a; Józs 3,9–17; Jn 3,22–36) Mennyi erő és biztatás van ezekben a szavakban! Vajon tudatosul-e bennünk mindennap, hogy mi mindnyájan Isten áldottai vagyunk…?

Szerda
Krisztus mondja: „Példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek." Jn 13,15 (3Móz 25,17; Kol 2,1–7; 5Móz 1,1–18) Amikor Krisztus a földön járt, szavai és cselekedetei által is megmutatta, mennyire jóságos Atyánk az Isten. Tanított, betegeket gyógyított, halottakat támasztott fel. Példát adott az Isten akarata szerint való életre, hogy mi is hasonlóképp, Isten országát és a másik ember javát szem előtt tartva cselekedjünk. Nem tekintette méltóságán alulinak azt sem, hogy megmossa tanítványai lábát. Ezzel minket is alázatra tanít. A Jézus által idézett első és nagy parancsolat (Mt 22,38) szerint ezt úgy tehetjük, ha az Urat teljes szívvel, lélekkel és elmével szeretjük, a felebarátunkat pedig úgy, mint önmagunkat. Ez utóbbit leginkább úgy tudjuk megtenni, ha szem előtt tartjuk az aranyszabályt: *„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük."* (Mt 7,12)

Csütörtök
Isten engem kivált a holtak hazájából, és magához fog venni. Zsolt 49,16 (Ef 2,5.6; Mk 10,13–16; 5Móz 1,19–33) Minden vasárnap elmondjuk az egész keresztény hitvallását és benne a bizonyságtételt: „Hiszek a Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki … alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadott halottaiból, felment a mennyekbe, ott ül Istennek, a mindenható Atyának jobbján, ahonnan eljön ítélni élőket és holtakat." Krisztus második eljövetelének és az ítéletnek a gondolata önmagában ijesztő. De ugyanakkor örvendetes is: hiszen előttünk áll majd Krisztus, aki hitünk szerint halála által mindnyájunkat kiváltott a holtak hazájából. Éljünk úgy, hogy számunkra is igazzá váljék a mondat, amelyet a lator hallott, azaz egykor mi is vele, a mi Urunkkal lehessünk a paradicsomban.

Péntek
Nem maradok el tőled, nem hagylak el. Józs 1,5 (Zsid 6,18; Lk 12,49–53; 5Móz 1,34–46) Mi olykor-olykor eltávolodhatunk ugyan Istentől, de szerencsére ő soha nem távolodik el tőlünk. Örömben, de különösen nehézségek, bánat közepette velünk és mellettünk van. Hagyatkozhatunk rá, bízhatunk benne, és segítségül hívhatjuk őt. Adjunk hálát azért, hogy ha a bajban egyesek elhagynak is, Isten ezt soha nem teszi!

Szombat
Amiket emberkéz alkot, azok nem istenek. ApCsel 19,26 (Hós 14,4b; Mt 6,6–13; 5Móz 2,1–15) Nemcsak emberkéz alkotásai lehetnek istenek, hanem minden, ami a szívünkben az első helyen áll, minden, ami megelőzi az élő, egy igaz Istent. Minden, amihez szívvel, lélekkel ragaszkodunk, ami nálánál fontosabb a számunkra. Minden, aminek az első helyet szánjuk az életünkben – legyen az pénz, hatalom, családtagjaink, egészségünk, lakásunk és még sorolhatnánk. Mindezek adhatnak több-kevesebb erőt, jelenthetnek kisebb-nagyobb biztonságot, szerezhetnek örömöt, de életünk valójában csak Isten által válhat valódi, élettel teli életté.

■ Gazdag Zsuzsanna

Leltár az evangélikus könyvesboltban

Tájékoztatjuk kedves vásárlóinkat, hogy az evangélikus könyvesbolt (1085 Budapest, Üllői út 24.) 2009. december 28-tól leltár miatt zárva tart. Nyitás 2010. január 18-án, hétfőn.

A leltározási időszak alatt írásos megrendeléseket felveszünk, azonban a kiszállítást a megszokottnál lassabban tudjuk teljesíteni.

Megértésüket köszönjük!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).
Rovatvezetők: Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.